

Стандарти нечесності

Визнання парламентських виборів у Грузії означатиме підпорядкування незалежної держави росії

» стор. 7

Врятувати «Екран»

Влада Києва в своєму репертуарі: знищує історичні пам'ятки

» стор. 5

Погляньте, що вони знайшли!

Загадковий артефакт: уламок ручки античної амфори, який виявили на Полтавщині, поставив учених світу в тупик

» стор. 8

Україна молода

Середа, 30 жовтня 2024 року

№44 (6008)

Учораšní курси
НБУ:
1 \$ = 41,283 грн
1 € = 44,813 грн

«Бомба за кілька тижнів»

Чого навчає нас іще одна провокація про нібито відновлення Україною ядерного потенціалу

» стор. 6

Першу модифікацію ракети випустили на «Південмаші» на початку 70-х. У музеї зберігають корпус останньої моделі кінця 80-х
Фото з сайту uatom.org.

МОН працює над тим, щоб запровадити в школах посаду кар'єрного радника. Це будуть фахівці, які пройшли спеціальну підготовку і займаються консультуванням підлітків.

Пресслужба Міністерства освіти і науки України

МІНІСТЕРСТВО
ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ

РЕФОРМА

Знову перший раз у 12-й клас

Міносвіти розповідає про нововведення у старшій школі

Тетяна РУДЕНКО

Старша школа скоро зміниться, повідомляє пресслужба Міністерства освіти і науки України. Переконають, що реформа — це відповідь на запити учнів і батьків, пов'язані з поліпшенням якості освіти в старшій школі. Згідно з всеукраїнським соціологічним дослідженням, яке Київський міжнародний інститут соціології провів у партнерстві зі швейцарсько-українським проектом DECIDE на запит МОН:

Реформують старшу школу.
Фото з сайту novoshkola.com.ua.

— 91% старшокласників і 83% студентів закладів професійної (професійно-технічної) і фахової передвищої освіти хотіли б вибрати предмети;

— 50% опитаних учнів 10–11 класів займаються з репетиторами. З них 43% вважають, що навчання в школі недостатньо для вступу в заклади вищої освіти;

— 30% батьків старшокласників не задоволені якістю освіти;

— за словами більшості батьків і учнів, у школі здійснюється професійна орієнтація, щоправда, найчастіше про професії розповідають учителі. У школах не вистачає системного підходу до профорієнтації та різноманіття її методів;

— серед найголовніших змін для шкіл учні старших класів назвали: набувати вмінь, які знадобляться в житті (67%), самостійно вибирати предмети/курси (63%), зменшити кількість предметів (57%), осучаснити навчальні кабінети й лабораторії (53%).

Однозначно, освітній процес має надавати учням якомога більше можливостей для вибору свого шляху. Профільні предмети учнівство вивчає поглиблено. Усе, що пов'язано з вивченням української мови і літератури, історії України, англійської мови та математики, фізичної культури й «Захисту України».

Щоб іще більше індивідуалізувати вивчення обраного профілю, можна буде обрати окремі предмети. Вибирати предмети можна буде й поза профілем. Наприклад, учень математичного профілю зможе вибрати курси природничих наук, мистецтва, літератури тощо.

Вибір предметів/курсів забезпечуватимуть завдяки навчальним програмам, над якими МОН уже почало працювати, а також створенню академічних ліцеїв. Це будуть переважно великі заклади освіти з кількома паралелями старших класів. Тож учнів можна буде об'єднати в групи для вивчення різ-

них предметів. Що більше їх на паралелі, то ширший вибір предметів можна запропонувати. Це особливо актуально для шкіл сіл і невеликих міст, де нині замала кількість учнів не дає змоги організувати справжнє профільне навчання.

Упродовж 10-го класу в учнів буде змога змінити профіль навчання, якщо вони зрозуміють, що помилилися з вибором. Адже в 10-му класі буде найменше «профільних» уроків і найбільше — обов'язкових для всіх. В 11–12-х класах кількість «профільних» і вибіркових уроків зросте.

Чи залишиться можливість здобувати професію після 9-го класу? Так. Випускники 9-х класів обиратимуть, де продовжити навчання — в академічному ліцеї чи в закладі професійного спрямування, де можна буде здобути професію або спеціальність паралельно з повною загальною середньою освітою. У студентів цих закладів теж буде можливість вибирати предмети, проте насамперед вони стосуватимуться обраної професії.

МОН працює над тим, щоб запровадити в школах посаду кар'єрного радника. Це будуть фахівці, які пройшли спеціальну підготовку і займаються консультуванням підлітків, їхнім супроводом у процесі особистісного визначення та професійного становлення.

Пілотування реформи в окремих ліцеях усієї країни почнеться 1 вересня 2025 року. Уже зараз до цього готуються 30 закладів. Зокрема, створюють візії, співпрацюючи із закордонними ліцеями.

Перший потік Нової української школи почне вчитися в 10-му класі за новими підходами 1 вересня 2027 року. А влітку 2030 року буде перший випуск профільної старшої школи.

Збільшення тривалості повної загальної середньої освіти не є новою, адже було затверджено 2017 року, зауважують у МОН. ■

НА ФРОНТІ

Нічого святого, утім «залізо» вже закінчується

Окупанти продовжують обстрілювати українські міста, але ресурс рашистів не безмежний

Лариса САЛІМОНОВИЧ

У понеділок увечері рашисти атакували фугасними авіабомбами ФАБ-500 харківський Держпром — перлину архітектури, що перебуває під охороною ЮНЕСКО і є однією з найяскравіших візитівок міста. Зруйновано кілька поверхів. За попередніми даними, поранення отримали дев'ятеро людей.

«Це пам'ятка національного значення, будівля в стилі конструктивізму, — прокоментував ситуацію голова ХОВА Олег Синегубов. — Окупанти вдарили по знаковому символу, який знає кожен харків'янин. Російський тероризм».

А кількома годинами пізніше окупанти керуваними авіабомбами атакували житловий масив в Основ'янському районі Харкова. Два приватні будинки були вщент зруйновані. Ще 20 зазнали різних ступенів пошкодження. На жаль, минуло без жертв — загинуло дві людини.

Також під ранок вівторка рашисти завдали ракетного удару по Кривому Рогу. Одна людина загинула, 12 отримали поранення. Цього разу в місті частково зруйнували багатопверхівку та медичний заклад. Традиційно рашисти тероризували вночі й столицю.

Коментуючи чергові російські звірства, Володимир Зеленський звернувся до міжнародної спільноти із закликом посилити тиск на кремлівського диктатора, щоб змусити його припинити терор проти України. Він нагадав, що «політика умиротворення» агресорів є хиб-

Будівля Держпрому в Харкові після російського влучання 28 жовтня. Фото з телеграм-канала Zelenskiy/official.

ною і лише сприяє подальшій ескалації. «Кожне рукостискання з воєнним злочинцем Путіним додає йому впевненості, — вважає президент. — Кожна люб'язна усмішка зміцнює його віру в те, що його злочини можуть залишитися безкарними».

Не збавляє своїх темпів ворог і на Донецькому напрямку, захоплюючи місто за містом. «Ну що ж, Селидове можна вважати остаточно втраченим, — написав у своєму Telegram військовий кореспондент Богдан Мірошников. — На жаль, місто було втрачене дуже швидко за сценарієм Українська чи Очеретиного. Вишневе також втрачене. Ворог намагається вже робити клин між Селидовим та Лисівкою у бік Даченського-Зеленого (важливе перехрестя)».

На думку Богдана Мірошникова, ситуація лишається критичною й для Курахівки. Росіяни там утворили такий собі «мішок», який може закритись будь-якої миті. У подібний спосіб вони діють

також уздовж північного берега Курахівського водосховища.

З огляду на темпи просування окупантів заступник командира 3-ї ОШБр Максим Жорін закликав військових та місцеву владу готувати оборону і систему фортифікаційних споруд у населених пунктах, до яких рухається ворог. За його даними, ситуація в Селидовому та Покровську складається так, що під загрозою може опинитися ще й Дніпропетровщина.

Водночас, за даними військового аналітика Євгена Дикого, потужність російської армії теж помітно слабшає. Тобто в район Покровська вони дійсно зігнали чимале угруповання військ, але їхнє забезпечення бронетехнікою на чверть менше від необхідної кількості. «Якщо у них танків менше половини на цьому напрямку, — каже він, — то можна уявити ситуацію в інших точках фронту. У них у принципі «залізо» вже закінчується». ■

Людмила НІКІТЕНКО

ЕКОЛОГІЯ

Пливи, рибо, пливи

У Кременчуцьке водосховище заселяють мальків товстолобика

Перших мальків товстолобика запустили у Кременчуцьке водосховище. Фото Черкаської ОВА.

Як відомо, уточнює він, саме ця риба — санітар водоєм.

«Кошти на зарибнення — зокрема з надходжень галузі. За підрахунками, врешті до бюджету повертається більше, ніж витрачено. Поки мальки не розійдуться по ак-

ваторії Дніпра — місця зарибнення особливо пильнуватиме наш рибоохорон-

ний патруль спільно з водною поліцією», — уточнив Ігор Табурець. ■

■ МЕДИЦИНА

Справи сердечні невідкладні

Смілянину Олександрю Прилуцькому пересадили серце від донора з Умані

Людмила НІКІТЕНКО

На Черкащині житель міста Сміла Олександр Прилуцький 14 років поспіль борюся за своє здоров'я та життя. Чоловік переніс обширний інфаркт, шунтування та ще кілька серйозних хірургічних втручань на серці. Проте лікування виявилось безсилем, вихід був один — трансплантація серця.

Про це розповідає Олег Журба, завідувач серцево-судинної хірургії Черкаського обласного кардіологічного диспансеру. За його словами, 19 січня цього року медики дізналися про наявність донорського серця, яке зможуть трансплантувати пану Олександрю. Але був нюанс: серце донора було за 200 кілометрів, в Умані. Доставити його треба було менш ніж за чотири години. Якщо в ці терміни не вклястися, пояснює лікар, серце вже не буде придатним для пересадки.

«Та все ж ми наважились. Паралельно працювали дві групи медиків: ми готували пацієнта до операції, а наші колеги забирали орган у реципієнта в Умані. Завдяки вправності водія черкаської «екстренки» серце вдалося доставити

Черкаський кардіохірург Олег Журба врятував не одне життя.
Фото з сайту 18000.com.ua.

ти в рекордні терміни», — говорить Олег Журба.

Лікар розповідає, що спочатку операція проходила добре. Та через 10 секунд серце завмерло. «Наші серця в операційній — емоційно теж. Було таке напруження, що я почав вагатися у своєму рішенні, чи справді треба було ризикувати й оперувати... Через годину сталося диво: серце вдалося запустити», — пригадує пан Олег.

Операція тривала 10 годин. «Це була одна з найбільш стресових операцій за всю мою діяльність. Та я досі впевнений, що це було правильне рішення. Тепер наш колишній пацієнт каже: життя змінилося, перестав

відчуватися біль у серці, повернулася улюблена риболовля», — розповів лікар.

Успіх забезпечила вся команда Черкаського обласного кардіоцентру: анестезіологи, хірурги, медичні сестри. Подяка й родині донора — за згоду на трансплантацію органів. Олександрю Прилуцькому всі бажають довгих років життя!

Медики продовжують повертати людям здоров'я. Недавно в Черкаському кардіоцентрі врятували ще одне життя — безоплатно прооперували волонтера Сергія Білана, який потребував заміни одного серцевого клапана, а також реконструкції іншого. ■

■ СПАДЩИНА

Дума до ЮНЕСКО доведе

Кобзарсько-лірницька традиція пояснює світові віковий спротив українців московським загарбникам

Презентація проекту. Тарас Компаніченко і Микола Товкайло — у центрі.
Фото надане організаторами.

Валентина ГРИГОРЕНКО

«Ой зійшла зоря вечерова, над Почаївом стала», Козацька коліскова, Кант про Святого Георгія, музичні оповіді про Довбуша, Марусю Богуславку, смерть Петлюри і навіть про московського дурня — це лише кілька з понад 90 пісень про українське минуле, які у вільному доступі представлені від 12 сучасних кобзарів та лірників на новому сайті «Дума» — duma.com.ua. Презентація цього інтернет-порталу, який поєднає минуле і сьогодні, відбулася нещодавно у Києві.

«Дума» з освітніми лекціями, розповідями про особливих митців — кобзарів, їхнє подвижництво і філософію, а також музичні інструменти є частиною проекту «Кобзарство. Епічна традиція».

«Завдяки збереженню кобзарських традицій нам вдається зберігати своє коріння, витоки, — каже вже понад два роки як військовослужбовець Тарас Компаніченко, кобзар, бандурист і лірник, який очолює гурт «Хорея Козацька», якому присуджено Шевченківську премію. — Ми хочемо доносити до багатьох про нашу історію та живі традиції. Кобзарські думи зворушували наших предків, пробуджували в них почуття людяності, гідності, підіймали боротьбу за свободу».

Про значущість культурно-освітньої державотворчої діяльності кобзарів та лірників упродовж кількох століть свідчить те, що наприкінці 2022 року «Кобзарсько-лірницьку традицію» (кобзарство) було внесено до Національного переліку елементів нематеріальної культурної спадщини України (охоронний номер 053). Звичайно, початок повномасштабного спротиву України нападницькій армії російської федерації спонукав діяти швидко, щоб винищувачі української культури не могли реалізувати своїх злочинних намірів стерти українську історію.

Минулого року за ініціативи Кобзарських цехів Києва, Харкова та Львова Україна подала відповідну заявку на внесення «Практики з охорони кобзарсько-лірницької традиції» до Списків нематеріальної культурної спадщини

ЮНЕСКО. «Спочатку ми вагалися щодо ідеї подання «Практики з охорони кобзарсько-лірницької традиції» на визнання ЮНЕСКО, тому що кобзарі та лірники не шукають гучної слави та великої популярності. Кобзарські цехи — досить закриті спільноти, — розповідає Микола Товкайло, кобзар, археолог, цехмайстер Київського кобзарського цеху, який має найпочесніше звання спільноти панмайстер (панотець). — З часом ми зрозуміли, що таке всесвітнє визнання нашої спадщини в першу чергу важливе для України. Через таке визнання світ більше дізнається про Україну, про наші традиції, самобутність, ідентичність. Розуміння того, що всесвітнє визнання української культури допоможе Україні в боротьбі та підтримає дух українців, привело нас до рішення подати заявку в ЮНЕСКО».

Досить швидко було зібрано необхідні документи та створено документальний фільм «Світ кобзарства» для подання заявки в ЮНЕСКО. Утім ініціаторам повідомили, що процедура прийняття рішення може розтягнутися на... 3-7 років. «Такі терміни нас не задовольнили, в першу чергу, через війну в Україні і загрозу знищення кобзарської традиції, — коментує Андрій Різоль, голова правління асоціації «Дивись українське!», продюсер проекту «Кобзарство. Епічна традиція». — Після експертної оцінки фахівців ЮНЕСКО та переконливої аргументації української сторони заявка отримала статус пріоритетності розгляду. Затверджено рішення, що вона буде розглянута вже на початку грудня 2024 року на XIX сесії Міжурядового комітету з охорони нематеріальної культурної спадщини ЮНЕСКО в Асунсьйоні, Республіка Парагвай».

Кінорежисер Олесь Санін, віцепрезидент Національної академії мистецтв України, креативний продюсер проекту, уточнює, що створено його та важливу складову — веб-портал «Дума» — за міжнародними стандартами та рекомендаціями ЮНЕСКО. Мета — в сучасну цифрову епоху прокласти шлях спадщині, яка утверджує українську націю, для всіх зацікавлених у своїй країні та за кордоном. ■

■ КРИМІНАЛ

Биткою знову залякують

Правоохоронці затримали рекетира, який вибивав у підприємця 1,5 мільйона гривень

Людмила СТРИГУН

У Черкасах затримали банду рекетирів, які тероризували мешканців міста. Як повідомили «Україні молодій» в управлінні СБУ в Черкаській області, злочинна група тримала в страху мешканців обласного центру, вимагаючи гроші в місцевих підприємців під виглядом повернення неіснуючих боргів.

«Лише за одним із задокументованих фактів бандити намагалися вибити 1,5 млн грн зі співвласника черкаського підприємства, яке займається міжнародними пасажирськими перевезеннями», — розповідають у спецслужбі. За словами правоохоронців, за «версією» лідера банди, цю суму потерпілий нібито заборгував своєму бізнес-партнеру, який звернувся до рекетирів по допомогу в поверненні грошей. Також рекетир забрав у підприємця два автомобілі з документами й обіцяли повернути їх після сплати «боргу».

«Намагаючись психологічно тиснути, ватажок угруповання особисто прийшов до офісу потерпілого і погрожував йому побиттям

СБУ затримала лідера черкаської банди.
Фото управління СБУ в Черкаській області.

бейсбольною биткою, яку тримав у руках. Також рекетир постійно переслідував підприємця по всьому місту й залякував його насильством, зокрема над родиною», — розповідають у черкаському обласному управлінні СБУ.

Співробітники СБУ затримали лідера банди на гарячому, коли потерпілий передавав йому першу частину грошей у розмірі 20 тис. доларів. На місці події у затриманого вилучено зброю та мобільний телефон з доказами злочинних дій.

Наразі організатору банди повідомлено про підозру за двома статтями Кримінального кодексу України —

ч. 4 ст. 189 (вимагання, вчинене організованою групою в умовах воєнного стану) та ч. 3 ст. 289 (незаконне заволодіння транспортним засобом, вчинене організованою групою). Зловмисник перебуває під вартою без права внесення застави. Йому загрожує 12 років позбавлення волі з конфіскацією майна.

Триває розслідування для притягнення до відповідальності всіх осіб, причетних до діяльності банди. Комплексні заходи проводили співробітники СБУ в Черкаській області спільно з Національною поліцією за процесуального керівництва черкаської обласної прокуратури. ■

ПИТАННЯ РУБА

Генсек ООН — персона нон грата в Україні

Якою має бути реакція нашої влади на участь Антоніу Гутерреша в путінському зібранні БРІКС

Тетяна ПАРХОМЧУК

Радісні обійми та потиски руки путіну, якому Міжнародний кримінальний суд видав ордер на арешт, Генсеком ООН Антоніу Гутеррешем у Казані на саміті БРІКС викликав обурення у здорової частини світу. Це не просто продовження дискредитації ООН. Теплий візит Гутерреша до російського президента фактично заохочує його до продовження агресії проти України. Путін на коні, він пробив блокаду західних санкцій.

Треба визнати, що ми, українці, як ніхто відчули некомпетентність і ООН, і ОБСЄ, і Червоного Хреста, і МАГАТЕ.

Пан Гутерреш не сьогодні почав втрачати довіру світу: ООН не змогла викрити звітства в Україні, Африці, Сирії, М'янмі, Китаї, Ірані, водночас організація цікавилася лише Газою та Ліваном. Гуманітарна місія ООН була втягнута в сумнівні дії в Газі та Лівані.

Тож чи є якась потреба в організації, яка явно відмовляється від будь-якої реальної моральної чи корисної мети, продовжувати свою діяльність? Це питання стає риторичним на тлі цієї нової епохи невдалих авторитарних урядів, які відчайдушно намагаються проштовхнути свою мерзенну пропаганду в горло вільним світам. Ці уряди, усвідомлюючи, що їхній власний народ може побачити правду за їхньою втомленою брехнею, відчайдушно намагаються переконати своє населення, що з іншого боку трава не зеленіша. Хочеться вірити, що це остання така спроба диктаторських режимів продовжити своє правління. Вони не можуть зупинити величезні інформаційні мережі світу, які вихлюпують їхню брехню, наче припливна хвиля правди, вони знають, що якщо така ситуація триватиме й надалі, то врешті-решт запалиться іскра змін у їхній країні, котру роздмухають вітри змін. І це те, чого вони бояться найбільше. Вочевидь, це і є справжня причина того, чому сокири зла так явно і затято замахуються на світовий порядок цивілізаційного розвитку.

Подвійні стандарти Генсека ООН

Реакція української влади очікувана: президент України Володимир Зеленський відмовився від візиту Антоніу Гутерреша до України через участь глави ООН у саміті БРІКС, що відбувся в рф.

Французьке агентство «Франс Прес» із посиланням на високопоставленого співрозмовника в українському офісі президента зазначило, що в Україні сприйняли вчинок Гутерреша як приниження міжнародного права та Міжнародного кримінального суду, який видав ордер на арешт путіна.

«На саміті БРІКС, організованому росією в місті Казань, Гутерреш закликав до «справедливого миру» в Україні, звертаючись у своїй промові до президента росії владіміра путіна — припинити більш ніж дворічну війну, — цитує АФР заяву ООН. — Але його участь у зустрічі 20 світових лідерів, включно з президентом Китаю Сі Цзінпінгом та прем'єр-міністром Індії Нарендрою Моді, — найбільшій дипломатичній події в росії після того, як путін наказав ввести війська в Україну в лютому 2022 року, викликала обурення в Києві. Під час переговорів з путіним у Казані Гутерреш повторив, що «російське вторгнення в Україну було порушенням Статуту ООН і міжнародного права».

А заступник речника Генсека ООН Фархан Гак заявив журналістам, що поїздка Антоніу Гутерреша в росію на саміт БРІКС у Казані є «стандартною практикою». Мовляв, при цьому позиція Генсека ООН стосовно російської війни проти України залишається незмінною.

Однак напередодні Міністерство закордонних справ України, розкритикувавши рішення Гутерреша відвідати Казань, нагадало всім, що Генсек ООН відхилив запрошення України поїхати на Глобальний саміт миру у Швейцарії. «Це неправильний вибір, який не сприяє справі миру. Це лише шкодить репутації ООН», — йдеться в заяві українського МЗС. Ці подвійні стандарти керівника ООН щонайменше дивують.

Зазначимо, що 2 жовтня 2024 року Ізраїль оголосив Генсека ООН Антоніу Гутерреша персоною нон грата, звинувативши в підтримці терористів, влада

заборонила його в'їзд до країни.

Український дипломат Валерій Чалий, висловлюючи позицію чималої частини громадян України щодо того, аби піти слідами Ізраїлю, зазначив: «Якщо комусь спаде на думку приймати найближчими місяцями в Києві сивоволоса людину зі «схрипавленими руками» та крихтами казанського короля на губах, подумайте двічі. Якщо не persona non grata, то хоч так».

Коли партнери тримають у позиції слабого

Але як має поводитися Гутерреш, якщо, за словами постпреда США Джуліанн Сміт, наразі Сполучені Штати не готові запропонувати Україні членство в НАТО або навіть запрошення?

Світ щонайменше сприяє, щонайбільше — повертається під владу сильних. Не особливо зважаючи на мораль.

Водночас офіційні органи США знають і усвідомлюють, що Генеральний секретар ООН Антоніу Гутерреш над-

У Пентагоні стався витік документів про надмірну поступливість росії Антоніу Гутерреша. Але чому ці документи тримали у секреті? Для власних ігор?

то поступливий щодо росії. Про це свідчить низка секретних документів Пентагону, що потрапили в соцмережі за нез'ясованих обставин.

В одному з файлів згадується, що Вашингтон уважно стежить за Антоніу Гутеррешем. Кілька документів описують приватне спілкування Гутерреша та його заступника, з відвертими зауваженнями Генсека ООН про війну в Україні та дії деяких африканських лідерів. Один з файлів присвячений зерновій угоді, яку уклали за посередництва ООН та Туреччини в липні минулого року через побоювання глобальної продовольчої кризи. Згідно з документами, Гутерреш настільки прагнув зберегти угоду, що був готовий піти назустріч інтересам росії.

«Антоніу Гутерреш підкреслював свої зусилля щодо покращення експортних можливостей Росії, — йдеться в документі, — навіть якщо це стосува-

Генсек ООН Антоніу Гутерреш підставив путіну плече.

лося російських юридичних чи фізичних осіб, що перебувають під санкціями». Його дії в лютому, згідно з оцінкою, «підірвали ширші зусилля щодо притягнення Москви до відповідальності за її дії в Україні».

Реакція ООН не змусила себе чекати. Неназваний чиновник в ООН сказав журналістам, що їх обурює припущення, що головний дипломат світу виявляє м'якість до москви. Він заявив, що ООН намагається пом'якшити вплив російського вторгнення в Україну на найбільшій верстви населення світу. «Це означає зробити все можливе, щоб знизити ціни на продовольство, — додав він, — і забезпечити доступність добров для тих країн, які потребують їх найбільше».

Росія часто скаржилася, що на її власний експорт зерна та добров негативно впливають міжнародні санкції, і принаймні двічі погрожує призупинити співпрацю, якщо її занепокоєння не владнають.

Російські зерно та добров не підпадають під міжнародні санкції, але росія стверджує, що зазнала труднощів з доставкою і страхуванням.

Представники ООН вочевидь незадоволені американською інтерпретацією зусиль Гутерреша. Вони кажуть, що Генсек ООН Гутерреш дуже чітко заявив про свою опозицію щодо війни в Україні.

Але, мабуть, на Гутерреша не справило враження відвідування спустошеної війною України в квітні минулого року.

Інший документ Пентагону від середини лютого описує відверту розмову Гутерреша та його заступниці Амі-

інформації. Ми не знаємо, хто відповідальний, ми не знаємо, чому. І ми оцінюємо наслідки для національної безпеки, і зараз ведеться кримінальне розслідування, — сказав Джон Кірбі під час візиту президента США до столиці Північної Ірландії, міста Белфаст. — Ми хочемо докопатися до суті, ми хочемо з'ясувати, хто це зробив і чому. Вашингтон активно звертався до союзників у питанні витоків, щоб вони знали, наскільки серйозно ми сприймаємо це».

Також представник національної безпеки США сказав, що, хоча автентичність деяких документів ще належить встановити, вони, безсумнівно, надійшли з різних джерел розвідки в уряді.

І доки в Америці шукатимуть шляхи витоків документів, для України, як і для всього світу, відкрилося іще більше неприємної правди про Гутерреша та розуміння, що американська влада в курсі вподобань керівника ООН.

Але чому ці документи тримали у такому секреті? І чому стільки обурення щодо їх витоків? Для власних ігор?

Зазначимо, що Антоніу Гутерреш — 9-й Генеральний секретар ООН (з 1 січня 2017 року), в червні 2021 року був перепризначений на другий термін. У минулому — португальський політик-соціаліст, прем'єр-міністр Португалії (1995—2002 роки), Верховний комісар ООН у справах біженців (2005—2015 роки).

«Друзі миру» в Казані

Напередодні саміту БРІКС президент України Володимир Зеленський зазначив, що росія використовує саміт як майданчик проти України та його плану миру.

За декілька днів до саміту БРІКС у Казані російський президент владімір путін зібрав за «круглим столом» представників країн-учасниць. Зустріч відбулася на полях Ділового форуму БРІКС. Тут російський лідер точно мав би говорити саме про бізнес і економіку. Але натомість звинувачував США в тому, що ті втягують європейців у конфлікт з Азією.

І тепле рукостискання Гутерреша з путіним іще раз підтверджує його слизьку позицію щодо України та всіх, хто її підтримує.

В Україні є щонайменше три причини для занепокоєння казанським самітом за участі лідерів Китаю, Індії, ПАР, Ірану, ОАЕ, Єгипту. Всі вони — представники найбільших економік Глобального Півдня. І всі вони — в політичній орбіті диктатора путіна разом з Гутеррешем, котрий підставив йому плече.

Нагадаємо, в березні 2023 року Міжнародний кримінальний суд видав ордер на арешт владіміра путіна, а також уповноваженої з прав дитини марії львової-белової. Їх звинувачують у незаконній депортації населення та дітей з території України до росії. ■

■ МАЙТЕ СОВІСТЬ!

Врятувати «Екран»

Влада Києва в своєму репертуарі: знищує історичні пам'ятки

Фото з сайту village.com.ua.

Анатолій ПОЛИВАЧ
Київ

У Києві є (був) кінотеатр, якому в цьому році виповнилося 113 років. Він розташований у Святошині біля метро «Житомирська» і називається «Екран». Його побудували в 1911 році. Це найдавніший кінотеатр у Києві. Він працював за часів російської імперії і пережив комуністичну епоху, дожив до незалежної України і працював у незалежній державі десь років 15.

Колись він був у мальовничому місці, біля нього ліворуч був невеликий охайний парк із 200-літніми золотими соснами та дубами. Около парку були дві високі вічнозелені ялиці — рідкісне у нас дерево. Для відпочинку стояли лавки.

Праворуч була цегляна аптека, побудована в середині XIX століття.

Та в нас є будівельники — жорстокі, байдужі, після яких живого залишається мало — лише бетон, цегла, асфальт. Вони поклали око на це затишне привабливе місце і почали методично знищувати кінотеатр.

У 2016-му його закрили, всю середину спалили, влаштувавши локальну пожежу, щоб ніхто не бачив, підлогу підірвали та зірвали металеву покрівлю даху. Потім знесли аптеку — пам'ятник XIX ст., а парк спокійно вирубали. Після цього впритул до кінотеатру заклали два будинки-монстри, які зведені на 70%. Для кінотеатру місця не залишилось, у щільному оточенні будинків він ніби запрограмований на знищення.

Біля кінотеатру був і є стихійний ринок. Зняли двері з входу до кінозалу і з 2017-го по 2019 роки там зробили безплатний громадський туалет для всіх бажуючих — від торговців до божів.

Я недалеко живу від кінотеатру і все це добре бачив, заходив усередину кінозалу — боляче дивитися, що з нього зробили.

У 2019 році, під час пандемії, поставили двері й забили їх — ковід.

І так із 2016 р. він стоїть розтоптаний, дивиться в небо дошками-ребрами колишнього даху. Дощ, сніг, вітер, негода добивають його. Фасад кінотеатру, якому 113 років (він іще стоїть, добре колись будували), брудний, обдертий, розмальований гра-

фіті, тяжко на нього дивитись.

Та минулого року місцева чи міська влада «виявила турботу»: на фасаді «Екрана» намалювали панномурал, без тлумачення автора його важко зрозуміти.

Трагізм ситуації в тому, що дозвіл на будівництво будинків дала найвища влада Києва — міськрада — КМДА. Вона ще 2016 року запланувала разом із будівельниками знищити кінотеатр «Екран». Будинки так закладені, що вони «з'їдають» кінотеатр, для нього немає місця, життєвого простору. Влада Києва, яка повинна зберігати історичні пам'ятки, їх свідомо знищує, на мою думку, — не безкоштовно.

Мені 83 роки, я все життя живу в Святошині. Добре пам'ятаю післявоєнні 50-ті роки минулого століття. Розруха, бідність, нестача продуктів, за всім черги — тяжкі часи. Єдиною радістю для мешканців Святошина був кінотеатр, святошинці його любили. Це було місце, де люди забували про свої проблеми та негаразди. Кінотеатр робив їх щасливими, в ньому завжди був аншлаг.

Моє дитинство, юність, молодість були пов'язані з цим затишним, рідним, добрим «Екраном». І ось зараз цей найстаріший кінотеатр у Києві, здавалося б, гордість Києва, свята історична пам'ятка, стала руїною. За небачний, поламаний, покинутий, забутий, приречений високою владою і будівельним бізнесом на знищення.

У зросійщеному Харкові є кінотеатр, якому 100 років. Харків'яни ним пишуться, доглядають, він у любові, в чудовому стані, він працює. А в столиці України, Києві, швидше, був кінотеатр, якому 113 років, з якого зробили туалет. Вражає, але факт.

Він іще стоїть, обідраним дахом дивиться в небо і просить, кричить, волає: «Врятуйте мене, я ще живий!».

Будь ласка, врятуйте його, не будьте байдужими. Цю перлину треба врятувати, вона одна, більше такої в Києві немає.

P. S. В інтернеті промайнула інформація, що кінотеатр «Екран» заплановано знести в 2024 році. ■

■ ГАЗЕТНИЙ ПОЗИТИВ

Приємний випадок у тролейбусі

Прагнення молоді до читання періодичних видань безцінне

Руслан РЕВЯКІН,
перекладач з англійської та арабської мов

Хочу поділитися з усіма, хто продовжує читати пресу, одним приємним випадком, що стався зі мною під час дороги додому.

25 жовтня. П'ятниця, вечір, Галицька площа, зупинка. Позаду Національний цирк України. Після жвавого, насиченого робочого дня та вирішення деяких нагальних справ заходжу в тролейбус. Більшість людей уже дісталися своїх домівок. У тролейбусі є вільні місця. Валідую проїзд, сідаю, дістаю газету «Україна молода», яку попередньо переглянув і не встиг дочитати.

Тролейбус їде за маршрутом, і раптом чую дитячий голос: «О! Справжня газета!» Піднімаю очі — навпроти сидить хлопчик (я потім дізнався, що він учень 3-го класу, вчить англійську і ходить на заняття в спеціалізовану школу). Поруч зі мною сидить жіночка — чи то бабуся, чи то мама. Вже потім у процесі спілкування дізнався, що гувернантка. Я бачив і спілкувався з багатьма дітьми, але цих зачарованих очей, які побачили, що я читаю газету, не забуду ніколи! Я припинив ознайомлення з політичною сторінкою газети, запропонувавши хлопчикові подарувати цю газету. Жіночці, яка його супроводжувала, я сказав, що цей момент хлопчик запам'ятає на все своє життя.

Тролейбус їде, люди відриваються від своїх гаджетів, дивлячись на нас та слухаючи нашу розмову. Я кажу виховательці, що в усьому світі люди читають га-

зети (USA Today, Harrold Tribune, the Washington Post, the daily mail, Sunday Times, Financial Times тощо) Хлопчик спочатку тихо, а потім уголос починає читати про переведення стрілок годинника на зимовий час. У тролейбусі повна тиша. Всі слухають і дивляться, як хлопчик читає газету, а потім починає всім розповідати про прочитане. Гувернантка каже, що ошелешена, вона не могла споді-

ватись, що хлопчик так захопить-ся читанням, і обов'язково наступного разу купить йому газету.

Ось такий приємний випадок по дорозі додому. Хтозна, як у подальшому складеться доля цієї дитини. Можливо, це майбутній диктор на радіо або згодом буде ведучим офіційного церемоніалу на зразок Дмитра Хоркіна? Але прагнення молоді до читання періодичних видань і літератури загалом безцінне! ■

■ ПЕРЕДПЛАТА-2024

Разом — до перемоги!

Передплатіть «Україну молоду» на грудень

«Україну молоду» у своїх відгуках і читачі — як зі столиці, так і з глибинки, — і колеги-журналісти оцінюють як головну національну газету держави. Редакція «УМ» і надалі намагатиметься бути гідною такої високої оцінки і вашої уваги, шановні читачі.

Якщо хто з вас ще не передплатив «Україну молоду» на 2024 рік, це можна зробити до 20 листопада, і ви отримуватимете газету з 1 грудня. Оформити передплату можна у відділеннях поштового зв'язку, в операційних залах поштамтів, у пунктах приймання передплати, на сайті ПАТ «Укрпошта» www.ukrposhta.ua, ДП «Преса» www.presa.ua, як за електронною версією Каталогу видань України «Преса поштою», так і за друкованим Каталогом видань «Преса поштою».

До наших постійних читачів ми традиційно звертаємося: якщо ви багато років передплачуєте «Україну молоду» — порадьте передплату і своїм родичам, друзям, сусідам, знайомим.

Передплатна вартість «України молоді» на 2024 рік:

до кінця року — 77 грн.,

Передплатний індекс — 60970

«Укрпошта» додатково за саму процедуру оформлення передплати бере 15 грн.

Максим СТІХА, доктор фізико-математичних наук, професор

В інформаційному просторі додалося багато адреналіну: 17 жовтня німецький таблоїд Bild написав, нібито Україна має відповідні матеріали й знання, аби за кілька тижнів відновити свій ядерний арсенал. Так Bild відреагував на зроблену в Брюсселі заяву президента Володимира Зеленського про те, що Україна наразі має лише два варіанти: або в неї буде ядерна зброя, або вона повинна мати захист з боку потужного альянсу. Як відомо, український президент під час спілкування з кандидатом у президенти США Дональдом Трампом наголосив на важливості вступу України до НАТО, зазначивши, що домовленості Будапештського меморандуму не спрацювали. За словами Зеленського, Трамп погодився, що аргументи України щодо вступу в Північноатлантичний альянс є справедливими.

Ворожі інсинуації

Однак цієї заяви виявилось досить, щоб народити інформаційну бурю. Bild послався на експерта з аналізу відкритих даних Юліана Рьопке, який назвав заяву Зеленського ударом і шокком для західних журналістів. Аналітик розцінив слова президента як готовність України відновити ядерний арсенал, від якого країна добровільно відмовилася у 1990-ті.

Bild також зацітував неназваного українського чиновника з закупівлі озброєнь, який нібито заявив: «У нас є матеріали, у нас є знання. Якщо буде наказ, нам знадобиться лише кілька тижнів, щоб отримати першу бомбу».

Офіційна реакція України не забарилася. В офісі президента, коментуючи публікацію німецького таблоїда, заявили, що вона не має нічого спільного з реальністю.

«Bild уже не вперше поширює щось, що не має стосунку до реальності, але дуже підіграє російській пропаганді», — сказав радник президента України з комунікації Дмитро Литвин у коментарі агентству «Інтерфакс-Україна».

А в МЗС України таку публікацію таблоїда назвали інсинуацією. Речник МЗС Георгій Тихий наголосив: «Україна була і залишається відданою учасницею Договору про нерозповсюдження ядерної зброї, до якого вона досєдналася у 1994 році, відмовившись від трього за потужністю у світі військового ядерного потенціалу».

Тихий нагадав, що зараз Україна постає перед ядерним шантажем з боку держави-терориста росії, попри те, що свого часу зробила найбільший в історії внесок у міжнародний мир, безпеку та ядерне нерозповсюдження. Водночас Москва не лише вдається до небезпечної риторики, а й створює неприйнятні загрози для ядерних об'єктів на території України, продовжуючи незаконну окупацію ЗАЕС та розглядаючи можливість ударів по елементах системи атомної енергетики України. «На відміну від Росії, Україна виконує взяті на себе зобов'язання та розраховує на їх виконання іншими відповідальними міжнародними акторами. Закликаємо до об'єднання зусиль світової спільноти у втіленні Формули миру, зокрема її першого пункту — «Радіаційна та ядерна безпека», — заявив Тихий.

Окрики фюрера і почу

Того ж дня, 18 жовтня, прозвучала й очікувана реакція з кремля. Коментуючи можливість відновлення Україною ядерного потенціалу, владімір путін назвав ці заяви небезпечною провокацією (попередньо саме так він схарактеризував і українську операцію в курській області). Він також заявив, що Москва зможе відстежити будь-які кроки Києва в цьому напрямку. Створити ядерну зброю в сучасному світі нескладно, зазначив диктатор, але при цьому наголосив,

ФЕЙКИ

«Бомба за кілька тижнів»

Чого навчає нас іще одна провокація про нібито відновлення Україною ядерного потенціалу

Ракети СС-18 відправляють на утилізацію, грудень 1997 року.
Фото Володимира Струмковського з сайту ukrinform.ua.

Вихід з пускової шахти МБР РТ-23УТТХ, Музей ракетних військ стратегічного призначення, смт Побузьке, Кропивницьчина.
Фото з Вікіпедії.

що росія не допустить цього «за жодних обставин».

Грізний окрик російського фюрера повторили його підлеглі. Депутат держдуми від окупованого Криму, генерал-майор Леонід Івлєв в інтерв'ю путінському офіційному «РИА Новості» заявив: «Київський режим знову став говорити про можливість швидко створити ядерну зброю і використати її проти російської армії. Раз став говорити, значить, за логікою бандерівської влади, роботи зі створення ядерної зброї вже ведуться. Звісно, вони будуть це спростовувати, але вважаю, що без мовчазного схвалення з боку США та НАТО не обійшлося».

На думку російського відставного воєнки, Україна має потенціал для створення ядерної зброї: «Починаючи від покладів уранової руди в Жовтих Водах — і до реакторів в Інституті ядерних досліджень АН України,

Про великі українські уранові поклади

Проте загальний тон оцінок навіть у російському експертному середовищі (чи в тому, що від цього експертного середовища залишилося) був стриманішим. Так, голова комітету держдуми з оборони Андрій Картаполов переконано заявив: для створення ядерної зброї у Києва «немає ні компетенцій, ні матеріалів, ні обладнання. Казки про те, що можна створити ядерну зброю з відходів ядерного палива, — це казки для малоосвічених. Тож справжня ядерна зброя — це абсолютно виключено».

Фактично спростував картаполов і численні російські ж такі фейки про те, що готову ядерну зброю України передадуть держави Заходу, — адже в сьогодишньому світі є надійні методи визначення місця виробництва ядерного заряду.

Даючи таку оцінку здатності України відновити свій ядерний потенціал (у 1991 р. — третій у світі, 1 тис. 944 стратегічні ядерні боєприпаси),

конати волю чергового кіма-вождя.

Україна досвіду створення ядерних зарядів ніколи не мала. Як любили нагадувати ветерани радянських ракетних програм, перший віцепрезидент НАН Володимир Горбулін, в срср наша республіка спеціалізувалася саме на засобах доставки цих зарядів. В Україні справді є блискучі вчені, які за ідеальних тепличних умов (захищеність, обмеженість у коштах та матеріальних ресурсах) могли б створити необхідний технологічний ланцюжок. Тільки ось цих ідеальних умов ім ніхто сьогодні не забезпечить — надто застарілим є обладнання, на якому вони працюють зараз (усі роки незалежності наша держава в свою науку практично не інвестувала), і надто коштовним — придбання нового.

До того ж, іще від 1990-х, коли Україна оголосила про свій без'ядерний статус, робота цих учених здійснювалася під пильним зовнішнім контролем: легальним — з боку МАГАТЕ, негласним — з боку іноземних розвідок, причому не тільки російської, а й американської. Саме США у 1990-ті дуже хвилювало те, чи не піддадуться голодні українські наукові генії спокусі великих грошей і чи не поїдуть до Північної Кореї робити бомбу товаришу кім ір сену. Отже, сподіватися, що масштабну програму вдасться реалізувати в секреті від усіх, — явно з царини ілюзій. А потенційні ядерні об'єкти України є, на жаль, дуже вразливими — легендарний Харківський фізтех, де ще в 1932 р. було вперше розщеплено ядро атома літію, розташований на північній околиці Харкова, звідки до теперішньої лінії фронту за Липцями — трохи більш ніж 30 км.

Комплекс цих обставин змушує визнати: власну бомбу Київ може створити хіба що теоретично. А російські фейки про «таємну українську ядерну програму», яку начебто реалізували з 1994 р. і активізували в 2014-му, є не більш ніж фейками: і реальний стан нашої матеріальної бази, і обсяги фінансування науки (менше 0,2% ВВП протягом останнього десятиліття — при тому, що нормою ЄС є мінімум 2% ВВП), і наявні кадрові ресурси й близько не дозволяли б зробити щось подібне до того, про що оповідає фільм про Опенгеймера (чи до того, що вдалося реалізувати в тоталітарній Північній Кореї).

Та й немає ані найменших свідчень про те, що Україна взялася споруджувати десь гігантський завод центрифуг

Слід визнати: гра на ядерному полі не може бути для України виграною — через те, що недалекоглядні діячі з Держдепу й Пентагону незворотно позбавили нас ядерних козирів іще 30 років тому.

який поки що існує. І засоби доставки можуть бути створені на залишках заводу «Південмаш» у Дніпропетровську (так на болотах досі називають українське місто Дніпро. — Авт.) та на ракетних двигунах «Мотор Січ». Та й F-16, який надала Європа, — носій ядерної зброї».

Проте навіть Івлєв змушений був визнати, що так швидко ядерна зброя не створюється, — і тут цитовані Bild київські чиновники видають бажане за дійсне. Та прісуд відставного генерала, однак, рішучий: «З цими потугами української нуклеаризації слід рішуче покінчити. Країни світу повинні зрозуміти, яка «мавпа з гранатою» може з'явитися в них під боком з претензіями до всіх близьких і далеких сусідів».

Завершив Івлєв інтерв'ю тим, що тільки рішуча політика росії та її союзників (слід думати, йдеться насамперед про північну Корею), а також її ракетно-ядерний потенціал здатні зупинити «фашистську київську владу».

російський експерт, на жаль, має рацію. Так, ми маємо досить великі уранові поклади (більшість із яких узагалі не розробляється). Але між ураном у породі та ураном у боєголовці лежить довгий і складний технологічний ланцюг. У загальних рисах він відомий усім людям з технічною освітою, але диявол ховається саме в деталях. А нещодавній культовий фільм про наукового керівника Мангеттенського проєкту, визначного американського фізика Роберта Опенгеймера дає добре уявлення про те, наскільки складним і витратним було виконання цих завдань на початку 1940-х. І сьогодні залишається воно так само складним і витратним: немає переконливих свідчень того, що по кількох десятиліттях реалізації власної програми Іран створив бодай один ядерний заряд у «робочому стані». А Північній Кореї це вдалося лише в умовах безпрецедентно тоталітарного суспільства, де кожен готовий прожити життя надголодь і радо загинути, аби ви-

(потрібний для створення уранової бомби), чи не менш масштабне хімічне виробництво (потрібне для створення бомби плутонієвої). Таке будівництво неминуче побачили б супутники всіх провідних ядерних держав.

До того ж, реальні спроби розпочати таку українську програму сьогодні неминуче наразяться найперше навіть не на російські удари конвенційною й неконвенційною зброєю, а на гостре незадоволення США, від підтримки яких Україна критично залежить.

Ядерна зброя як маркер

Можливо, спецоперація з публікацією в Bild (а виглядає, що це була саме чергова російська спецоперація) мала насамперед саме таку мету. Фактично, саме таку думку оприлюднив в ефірі Radio NV 18 жовтня український військовий експерт Михайло Жирохов. «Для Заходу ядерна зброя — це певний маркер. Захід ставлять перед вибором — або вступ до НАТО, або альтернатива — розробка ядерної зброї. Звісно, розробка ядерної зброї, теоретично, можлива, але вона вимагатиме національної ідеї і принаймні не одне покоління буде вкладати всі доходи в цю розробку. Західні країни не дуже цьому зрадіють, будуть різні засоби тиску. Якщо навіть жовта преса починає розганяти історію з ядерною зброєю, то західні політики мають на це якось реагувати. Ось на це розраховували».

На думку іншого українського експерта, Віталія Портникова, спецоперація з публікацією в Bild могла мати ще одну мету: виправдати в очах Заходу потенційні російські удари по українських АЕС. Адже ще наприкінці вересня президент України Володимир Зеленський з ABC News казав, що Росія може готуватися до атак на українські атомні електростанції. За минулий вересень понад сто російських безпілотників і ракет неодноразово наближалися до українських атомних електростанцій, наражаючи на смертельну небезпеку не тільки Україну, а й усю Європу. 16 жовтня міністр закордонних справ Андрій Сибіга на спільному брифінгу з міністрами закордонних справ країн Нордично-Балтійської вісімки підтвердив загрозу атак на ядерні об'єкти України.

Директор енергетичних програм Центру Разумкова Володимир Омельченко нещодавно нагадав, що Росія вже атакувала українську ядерну енергетику 23 листопада 2022 року і 26 серпня цього року. В першому випадку Україна на пів доби опинилася в стані блекауту, вийти з якого допомогла не доруйнована тоді ще до краю тепла генерація. У другому випадку відбулася дронова атака на підстанцію оператора системи передачі, яка працює на видачі потужностей з атомної станції.

Це був, по суті, удар по АЕС, — навіть набагато небезпечніший, ніж удар по самій станції чи по відкритому розподільчому пункту. Адже, як нагадав експерт, «найгірший варіант — коли станція переходить у позапроектний режим, з яким дуже важко впоратися». За такої ситуації можлива навіть руйнація реакторної зони з усіма можливими наслідками, коли увесь європейський континент буде під радіаційною загрозою.

«Атаки Росії на критичні для АЕС підстанції загрожують радіаційній безпеці всього Європейського континенту», — заявило нещодавно й українське Міністерство енергетики. За цих умов маємо бути вдячні МАГАТЕ за готовність надіслати на критичні підстанції свої місії.

Які висновки з усього описаного вище?

Російські ядерні фейки лунають з перших днів великої війни і, очевидно, періодично з'являтимуться й надалі. А от українські посадовці всіх рівнів повинні чіткіше розуміти рівень страху західних політиків перед можливістю появи нових ядерних гравців. І вкрай болісну реакцію цих політиків на всі спроби ядерного шантажу. А озвучені Зеленським у Брюсселі деталі розмови з Трампом були багатьма сприйняті саме як спробу такого шантажу. І якщо на Заході про це делікатно промовчали, то в Росії — підкреслено наголосили, вустами і вже згаданого картаполова, і заступника директора інституту стратегічних досліджень нікіти данюка.

Сьогодні по-різному оцінюють імовірність здатності Росії застосувати-таки свою ядерну зброю. Заяви офіційних західних інститутів завжди були, швидше, заспокоїливими (хоч нещодавно з'явилася інформація The Washington Post, достовірність якої перевірити неможливо, про те, що шанси удару по Україні тактичними ядерними зарядами восени 2022 р. на тлі тодішніх російських програвів на полі бою американська розвідка оцінювала як 50:50). Однак критики Кремля стурбовані тим, що Путін наближається якщо не до ядерного апокаліпсису, то принаймні до регіональної гуманітарної катастрофи.

«СРСР казав, що ніколи не завдасть удару першим... Тепер путін каже, що завдасть удару, коли захоче, — написав політик у вигнанні Леонід Гозман у «Новій газеті». — В нього, очевидно, немає того морального бар'єру для використання ядерної зброї, того розуміння, що це крок до знищення планети, яке було і в Хрущова, і у Брежнєва. Йому точно байдуже, скільки українців загине і скільки з них і його власних солдатів помре від променевої хвороби потім». Можемо тільки сподіватися, що в цих словах є все-таки певне перебільшення і що якщо не моральний бар'єр, то страх путіну точно притаманний.

Слід визнати: гра на ядерному полі не може бути для України виграною — через те, що недалекоглядні діячі з Держдепу й Пентагону незворотно позбавили нас ядерних козирів іще 30 років тому, а весь високозбагачений уран з установ НАН України було передано до Росії (теж під тиском США) ще в березні 2012-го. І навіть кілька ядерних зарядів невеликої потужності (про появу яких говорять різні «інсайдерські вкиди») не відіграли б жодної ролі порівняно з тисячами російських стратегічних боеголовки.

Тому Україна повинна виробити сьогодні стратегію асиметричних неядерних відповідей на загрози — можливості для цього є. А заодно всіляко експлуатувати ту обставину, що принаймні в питанні недопустимості використання ядерної зброї нашими щирими союзниками є не тільки демократичні країни Заходу, а й Індія, Китай та інші лідери «глобального Півдня». ■

■ ФАЛЬСИФІКАЦІЇ

Стандарти нечесності

Визнання парламентських виборів у Грузії означатиме підпорядкування незалежної держави Росії

Протест у Тбілісі.
Фото Neil Haueg із соцмережі X.

Свідокія ФЕЩЕНКО

Тисячі людей увечері в понеділок, 28 жовтня, зібрались під парламентом Грузії у Тбілісі на акцію протесту проти оголошених результатів парламентських виборів. Учасники протесту перекрили прилеглий проспект Рустваелі. «Може записатись, що буду з вами до кінця на європейському шляху, поки ми не досягнемо дверей Європи, що є нашою справжньою мрією», — сказала президентка Грузії Саломе Зурабішвілі.

«Такого раніше не було. Ми стали свідками та жертвами російської спецоперації, можна сказати, однієї з нових форм гібридної війни проти нашого народу, проти нашої країни», — так днем раніше Саломе Зурабішвілі оцінила результати парламентських виборів, які відбулися у Грузії 26 жовтня.

Центрвиборчком Грузії нарахував упевнену перемогу керівній партії «Грузинська мрія» — вона нібито отримала понад 54% голосів. Цього не вистачає для конституційної більшості, яку планувала отримати партія влади, але цілком достатньо, щоб чинна влада продовжувала керувати країною в режимі монобільшості.

Саломе Зурабішвілі називає сфальшоване голосування «російськими виборами». Президентка Грузії звинуватила владу в позбавленні громадян прав, забезпечених конституцією. «У нас відібрали інститут виборів, тому що після цих виборів дуже складно уявити, якими будуть вибори в майбутньому, якщо щось не зміниться. Вони відібрали наше конституційне право на вибір», — сказала вона.

«Я не визнаю ці вибори, — категорична Саломе Зурабішвілі. — Ці вибори не можуть бути визнані. Це те саме, що визнання входження сюди Росії, підпорядку-

вання Грузії Росії. Я прийшла в країну не для цього. Наші предки не для цього жили, і ми цього не приймемо. Ніхто не може забрати у Грузії європейське майбутнє».

Глава Євроради Шарль Мішель у своїй першій заяві щодо парламентських виборів у Грузії закликав грузинські відповідальні органи розслідувати порушення, про які було повідомлено. Посадовець поінформував, що виніс питання Грузії на розгляд на неформальному саміті ЄС у листопаді.

Спільну заяву щодо виборів у Грузії підписали голови комітетів у закордонних та європейських справах Німеччини, Литви, Естонії, Латвії, Ірландії, України, Польщі, Канади, а також віцеспікер парламенту Швеції та один євродепутат. Вони заявили, що політичний клімат у Грузії напередодні виборів був несумісний з європейськими стандартами чесності. «Кандидатів залякували і погрожували, зловживали державною владою, купували голоси. Звіти міжнародних місій спостерігачів за виборами чітко підтверджують це. Таким чином, спостерігається значна фальсифікація виборів, у тому числі через залякування та підкуп виборців у день голосування», — сказано в заяві.

Парламентарії наголосили, що політика «Грузинської мрії» несумісна з ЄС, а віроломна кампанія страху перед «партією глобальної війни» ввела на благодатний ґрунт. «Існує лише одна «партія глобальної війни», і ви повинні назвати її по імені. Її ім'я — Росія. На цьому тлі Європейський Союз не може визнати результат. Ми вимагаємо персональних санкцій проти осіб, відповідальних за нечесний вплив на вибори, залякування та погрози на адресу опозиції та громадянського суспільства», — заявили євродепутати.

Далі: «Ми дуже стурбо-

вані «білорусизацією» країни. Якщо керівна партія та її лідер підкріплять свої заяви діями, існує загроза переслідування та заборони опозиції, незалежних ЗМІ та критично налаштованих неурядових організацій. ЄС повинен чітко дати зрозуміти керівній партії, що він не погодиться з цим, і в цьому випадку відбудеться повне розірвання відносин».

Тим часом уряд Швеції оголосив про припинення будь-якої прямої урядової співпраці з Грузією після парламентських виборів у країні 26 жовтня, до яких міжнародні спостерігачі висловили зауваження. Про це в коментарі Dagens Nyheter сказав шведський міністер з питань співробітництва у сфері розвитку Бенджамін Дуза. Рішення було ухвалено ще до парламентських виборів. Шведський міністер наголосив, що стурбований розвитком подій у Грузії, вказуючи на закон про «іноагентів», прийнятий партією влади «Грузинська мрія» на початку цього року. Дуза зазначив, що уряд Швеції може відновити офіційну співпрацю з Грузією, якщо країна знову наблизиться до ЄС. «Якщо виявиться, що Грузія серйозно ставиться до своєї заявки на вступ до ЄС і що вона дбає про свої відносини з ЄС, двері Швеції відчинені», — сказав посадовець.

Грузинські опозиційні партії, які не визнають результатів парламентських виборів, що відбулися 26 жовтня, під час акції протесту озвучили вимоги щодо проведення повторних виборів. Як заявив один з лідерів партії «Єдність-Національний рух» Георгій Вапшадзе, їх має організувати «міжнародна адміністрація», повідомили в «Ехо Кавказа». Ми будемо битися доти, доки не переможемо, і ми обіцяємо, що переможемо, — така позиція грузинських опозиціонерів. ■

■ АРХЕОЛОГІЯ

Погляньте, що вони знайшли!

Загадковий артефакт: уламок ручки античної амфори, який виявили на Полтавщині, поставив учених світу в тупик

Ганна ВОЛКОВА

Під завершення цьогорічного сезону археологічних розкопок біля знаменитого Більського городища неподалік селища Котельва Полтавської області сталася сенсація: було знайдено уламок античної амфори IV століття до нашої ери з рідкісним клеймом майстра. Досі за понад 70 років наукових досліджень у межах Більського мікрорегіону подібних артефактів не виявляли.

За клеймом шукатимуть майстра

Невеликий уламок ручки античної амфори в наших краях — суцільна загадка для українських учених. За характерним кольором і структурою глини вони визначили, що амфора була виготовлена майстром, який жив на острові в Егейському морі Фасос (сучасна назва Тазос), що належить Греції. Колись острів був центром виробництва такого глиняного посуду. А населення на тій території під селищем Котельва, де був знайдений шматочок ручки амфори, скоріш за все, займалось землеробством, а не торгівлею.

— Тому ми поки що не можемо достеменно сказати, що там робила ця ручка, — жартує директор Історико-культурного заповідника «Більськ» Ігор Корост. — Звісно, розпочали пошук аналогів артефакта. Вже передивилися багато матеріалів у межах Більського мікрорегіону, скіфські пам'ятки Лісостепу і Степу, які були досліджені, але, на жаль, нічого подібного не виявили.

За словами Ігоря Короста, інформацію про недавню знахідку під Котельвою підхопили європейські засоби масової інформації, а він особисто цікавився у європейських учених аналогами амфор, однак поки ніякої ясності в цьому питанні немає.

Науковці поки не можуть також розшифрувати клеймо, що стоїть біля самого зламу. Як воно читається і що означає — розгадати важко. Тому це буде предметом дослідження. Складність дослідницької роботи полягає в тому, що на Фасосі жило дуже багато гончарів, і кожен з них мав своє клеймо. Ба більше, тодішні майстри за тамтешньою традицією фактично щороку змінювали клейма. Тож знайти аналог цієї ручки чи цілого виробу буде надзвичайно складно.

Учасник археологічної експедиції, старший науковий співробітник Музею археології Харківського державного університету ім. В. Н. Каразіна, спеціаліст з античних виробів Станіслав Задніков говорить:

— Цінність знахідки в тому, що фасоське клеймо вперше було знайдено не на самому Більському городищі — найбільшому поселенні скіфського часу (кінець VIII—початок III століття до нашої ери), а в його окрузі, в урочищі «Старий кар'єр», що розкинувся трохи далі на північний схід від городища і практично примикає до Котельви з півночі. Ми вже три роки досліджуємо його, проте нашарувань скіфської епохи IV ст. до н. е., яким датується ручка, на цьому поселенні досі не виявляли. Раніше археологи натрапляли тут на старожитності скіфського часу, а також на окремі житлові й господарські об'єкти, але всі вони датуються VI-V ст. до н. е. Тепер ось трапилося ручка амфори з клеймом IV століття, тобто вона молодша за всі попередні археологічні знахідки. Можливо, щось проясниться в наступні польові сезони.

Клейма (мітки) на амфорах — це найважливіше археологічне джерело для датування предмета, а також

Такий вигляд могла мати амфора, уламок якої було знайдено.

Фото надані Ігорем Коростом.

культурного шару, в якому він знайдений. Тож учений впевнено говорить, що за деякими ознаками встановити точну дату виготовлення амфори, від якої відрізняється лише шматочок, можна буде досить точно. Похибка становитиме не більше року чи десяти. Про результати дослідження артефакту науковці підготують окрему публікацію.

Археологи припускають, що рано чи пізно, досліджуючи «Старий кар'єр», вони виявлять нашарування IV століття до нашої ери. Адже навколо Більського городища спостерігався розквіт інших поселень, тому все треба розглядати у взаємозв'язку.

— Антична кераміка, яку тисячоліттями зберігає наша земля, — це ознака розвиненості цієї території в минулому, — говорить Ігор Корост. — У якому слаборозвинутому поселенні античний імпорт не потрапляв би. Тобто, тут відбувався торговельно-економічний обмін, і таким чином сюди могла бути завезена амфора, уламок якої й знайдено. Ми зі Станіславом Задніковим з великою імовірністю допускаємо, що з часом ця територія нас іще здивує артефактами більш пізнього періоду, а саме IV століття до нашої ери.

Тут жили скіфи

Урочище «Старий кар'єр» об'єктом культурної спадщини й археологічних досліджень стало не так давно. Його розкопки почалися після того, як у березні 2022 року військові повідомили співробітникам Історико-культурного заповідника «Більськ», що їм трапляється в цій місцевості багато різної кераміки. По теплу, коли загроза наступу російських військ з боку Сумщини минула, археологи ропочали вивчення місцевості. Вона дійсно була нашпигована великою кількістю керамічних уламків та різних об'єктів, як і на Більському городищі.

— Ці два поселення розділяє Ворскла: городище розташоване на правому березі річки, а «Старий кар'єр» — на лівому, — продовжує Ігор Корост. — Прадавня Ворскла була судноплавною, й греки, отже, доставляли в ці краї свій крам, швидше за все, водними артеріями.

Уламок античної амфори IV століття до н. е. з рідкісним клеймом майстра.

Археологічні розкопки неподалік селища Котельва Полтавської області.

До речі, туристи нас часто запитують, яким чином древні люди збудували такі потужні вали і рови навколо городища. Чи мали вони лопати? Ми нічого не можемо впевнено на це відповісти, оскільки не знаходимо археологічних доказів існування лопат. Траплялися знаряддя, схожі на сучасні сапки чи кирки, тому можна припустити, що пращери добували землю й насипали її в корзини з лози, а потім переносили на будівельні об'єкти...

За час масштабних розкопок на «Старому кар'єрі» були виявлені житлові та господарські об'єкти епохи бронзи та скіфського часу. Серед артефактів — переважно кераміка, але подекуди траплялися й вироби з металу.

Із матеріалів нашої ери на «Старому кар'єрі» дуже рідко фіксуються знахідки XVII-XVIII століть. Цьогоріч, наприклад, було знайдено підкову, яка могла бути випадково втрачена.

Особливість поселення в тому, що воно багатопшарове: на скіфській період нашаровується епоха бронзи. Серед старожитностей бронзової доби вирізняються матеріали, характерні для кількох культурно-історичних спільнот. Поки що важко сказати, як ці спільноти уживалися, як контактували між собою жителі. Щоб можна було дати відповіді на ці запитання, дослідникам треба ще два-три роки, а краще років зо п'ять попрацювати на цій території.

Загалом наукові дослідження Більського городища і його околиць прово-

дяться вже понад 70 років. І щоразу археологи знаходять тут щось цікаве: золото скіфів, прикраси, зброю та посуд, а також чимало поховань, що датуються серединою VI століття до нашої ери.

Дослідження «Старого кар'єру» відбуваються за фінансової підтримки міжнародних партнерів — Німецького археологічного інституту та Міжнародного альянсу захисту культурної спадщини в зоні конфліктів ALIPH Foundation.

Щороку чи раз на два роки науковці за результатами досліджень влаштовують виставки, на яких представляють нові археологічні знахідки. Нині у галереї мистецтв Полтавського художнього музею демонструється виставка артефактів, знайдених у 2022—2024 роках. Уламок древньої ручки старовинної амфори з клеймом до неї не потрапив, адже був знайдений зовсім недавно і поки що зберігатиметься у фондах Історико-культурного заповідника «Більськ». Тож для огляду громадськості він буде доступний не раніше, аніж через рік. До того часу, ймовірно, про унікальну знахідку з'явиться більше інформації.

Нагадаємо, що Більське городище ототожнюється вченими з древнім містом Гелон, про яке писав давньогрецький історик Геродот. Археологічні дослідження підтверджують, що за скіфської доби на цій території існував політичний, економічний і культурний центр давнього переддержавного утворення племен Дніпровського Лісостепу. ■

(Закінчення. Початок у двох попередніх номерах «УМ»)

«Не можна Тобі чинити так, щоб убити праведного з нечестивим» (Бут. 29:20)

■ Миколо Степановичу, у своїй книзі ви детально описуєте прагнення творців нашої Сонячної системи виховати із землян людину, подібну до себе. Гіпотетично ми повинні dorosti як мінімум до рівня своїх пращурів — білої космічної цивілізації аріїв, аби також створювати і заселяти нові світи. Судячи з подій, які зараз відбуваються на планеті, до такої місії ми, схоже, ще не готові. Але, оскільки ці ідеї вже витають у просторі, процес виховання, напевно, триває далі. Отож, цікаво дізнатися, на якому етапі розвитку людства боги почали перейматися його духовною еволюцією. Про райське яблуко з дерева пізнання ви вже розповіли. А що трапилося далі?

— У загоні творців нашого світу були й ті боги, які прагнули передати людям робітним знання вищого плану, аби перетворити їх на повноцінних представників Розуму на Землі. Взяти хоча б Прометея. Він навчив добувати вогонь і використовувати його для приготування їжі та плавлення металу. І це відбувалося ще до Потопу.

У свою чергу 9516 рік (2106 до н. е.) важливий тим, що в генокоді людей, окрім програм прагнення до знань та совісті, запрацював перший рівень генетичної програми любові — ностальгія. Саме завдяки цьому почуттю в майбутньому ми створимо у Всесвіті новий світ, схожий на наш.

До речі, завдяки біблійній хронології можна прослідкувати і поступовість зростання інтелекту та духовності земних людей — це результат генетичних змін та селекції, проведених творцями Землі. Врешті-решт у 9539 році (2083 до н. е.) мудрість людських синів досягла такого рівня, що боги починають дослухатися до їхніх міркувань. Наприклад, Господь погодився з доводами Авраама, що заради певної кількості праведників не варто знищувати за гріхи всіх у Содомі та Гоморрі: «Не можна Тобі чинити так, щоб убити праведного з нечестивим, бо стане праведний, як нечестивий, — цього ж не можна Тобі!» (Бут. 18:23 — 25).

У 9580 році (2042 до н. е.) в людей робітних почав функціонувати ще один рівень генетичної програми любові — коханя. Ісак покохав Ревеку. (Бут. 24:67). І це було сильне почуття. Пам'ятаєте біблійного Якова, який заради Рахіль служив її батьку Лавану сім довгих літ? «Але вони через любов його до неї були в його очах, як кілька днів». (Бут. 29:20). І справді, для закоханих ніч побачення аж до світанку минає, як мить.

У 9730 році (1892 до н. е.) в генокоді людей включився останній рівень програми любові — всепрощення. Біблія повідомляє, що другого року семирічного голоду Йосип прощає своїх братів, які продали його, і запрошує увесь свій рід до Єгипту. До речі, тут варто згадати, що Йосип не лише простив родичів, а й поборов зваблення жіночим тілом, але випробування владою не пройшов. Будучи намісником фараона, у роки згаданого голоду він за хліб скупив у єгиптян срібло, худобу, землю і їх самих, перетворивши на рабів. Отож цю історію можна сприймати як засторогу всім на віки, що землю продавати не можна,

ГІПОТЕЗИ

Гра небесних комп'ютерників

Коли і навіщо Бог створив земну цивілізацію і що нас чекає в майбутньому?

бо тоді люди, які на ній живуть, стануть рабами.

В еволюційному плані показово і життя царя Соломона. Господь йому дарував надзвичайну мудрість для того, аби у його гаремі розмножувати на землі людей розумних від незайманих дівчат із різних народів. Він мав 700 жінок і 300 наложниць. Навіть молода царівна Шеви, щоб множити у своїй країні носіїв Розуму, прибула до Соломона з дарами і народила від нього сина. Незайманість дівчини завжди цінувалася дуже високо. А гаремні стали центрами селекційного розмноження людини розумної в ті часи.

«Хіба не написано у вашім законі: «Я сказав — ви боги?» (Ів. 10:33, 34)

■ **І все ж найбільш доленосним і етапним у цивілізаційному плані, напевно, стала місія Ісуса Христа на Землі, народженого від Бога і людської жінки. У своїй книзі що подію ви називаєте поворотним моментом у стосунках землян зі своїми космічними кураторами, оскільки завдяки Його високій жертві сторони ніби обопільно зміли гріхи минулого. Але як усе починалося?**

— Ісус Христос народився у 11 615 році. Підготовка його місії була досить тривалою. Змалку він вивчав у секті есеїв біля Назарету в Галілеї і Старий Заповіт — Біблію, і Новий Заповіт — Євангеліє, яке пізніше проповідував. А з 23 до 30 років з караваном купців подорожував Індією (7 років, один тиждень згідно з пророцтвом. «І Він зміцнить заповіт для багатьох за один тиждень, а за пів тижня припинить жертву хлібну» (Дан. 9:27)). Саме там він пізнавав арійські духовні істини у тибетських мудреців. З 30 років у Юдеї та Галілеї Він проповідував отримані знання космічної мудрості, «зміцнюючи заповіт для багатьох».

На 34-му році життя Син Божий і Людський виконує покладену на нього місію — навчає людей ставати Богом. Зі Старого Заповіту повторив настанову — «Будьте святі, бо святий Я, —

Господь, Бог ваш!» (Лев.19:3). А з Євангелія: «Отож, будьте досконалі, як досконалий Отець ваш Небесний» (Матв. 5:48).

Віддавши людям на розп'яття свого земного Сина, Бог цим вирішив спокутувати гріхи творців нашого світу перед людьми земної цивілізації. Йдеться про численні людські жертви богам, безжалісне знищення уражених радіацією народів, насильницьке кастрування чоловіків, що мало місце в Єгипті в часи фараонів і поширилося світом.

Водночас добровільним відданням себе на розп'яття Ісус Христос спокутував перед Богом численні людські гріхи, що полягали в порушенні Законів Космічної Моралі. Відтоді хрест, на якому розп'яли Ісуса, став символом одночасної взаємної спокути гріхів рівних перед рівними. Вертикальна його складова, що поєднує Небо і Землю, — це символ спокути гріхів Творців нашого світу перед людьми земної цивілізації. А поперечина, яка відображає земний горизонт і всі народи, що населяють Землю, — це символ спокути гріхів земних людей перед Богом. Підтвердження цьому знаходимо в посланні апостола Павла до колосян: «Бо благоугодно було, щоб у Ньому була вся повнота і щоб Ним поєднати із Собою все, умиротворивши кров'ю хреста Його, через Нього, — і земне, і небесне» (Кол. 1:19, 20).

■ **Ну що ж, виходить, Богом бути важко в принципі, що пояснює наші вічні слабкості, хоча, звісно, не виправдує їх. Хотілося уточнити й ось такий момент. Завашою «Хронологією», від удосконаленого «порохом земним» Адама до Месії минуло 4112 років. Але ж церква користується візантійською ерою, в якій 5508 років. Поясніть, будь ласка, цю розбіжність.**

— Від запровадження в Україні християнства ніхто з українців не ставив під сумнів кількість років у ній. Моя книга «Літопис космічної цивілізації Землян» — це ретельно виконані розрахунки за хронологією Біблії. До речі, від завоювання

Кіром Вавилону до народження Христа, як і в згаданому в попередній статті пророцтві, переданому Господом Даниїлу, 483 роки, а не 539, як цього вчать дітей у школі. Господь помилитися не міг!

■ **А чим вам не подобається григоріанський календар?**

— Я вважаю, що земному людству вже давно пора почати жити в гармонії з природними циклами свого космічного світу — Сонячної системи. Як виявилось, ні юліанський, ні григоріанський календарі зі своєю середньою тривалістю земного року в 365,25 доби не узгоджуються з календарем астрономічним, де тропічний рік триває 365,242199 доби. Ці календарі на 0,007801 частки доби довше від нього. Через це кожні 128-129 років в них набігає зайва доба і відбувається зміщення дня весняного рівнодення до зимових місяців на один день, як і настання інших пір року.

Необхідна заміна григоріанського календаря на такий всевітній громадянський сонячний календар, у якому пори року наставатимуть у ті ж дні, як і в астрономічному календарі. Інакше в ньому існували та існуюватимуть тривалі періоди, коли весняне рівнодення настає 20 березня, а початок зимового сонцестояння зміщується на 21 грудня, що призводить до святкування Різдва на один день пізніше за астрономічним календарем, тобто 26-го, а не 25 грудня.

У роки такого тривалого зміщення весняного рівнодення в григоріанському календарі дати народження людей, важливих суспільних та історичних подій були зміщені також на один день, і це триватиме далі. Така невідповідність запису цих подій неприпустима! У своїй книзі «Епоха Сонця» я детально описую, як виправити цю помилку.

«Царство візьмуть святі» (Дан. 7:22)

■ **Миколо Степановичу, а що нас чекає далі? Чи довгий вік має наша Сонячна система?**

— Зоряні світи не вічні. У Біблії сказано: «Усьому свій час, і час кожній речі під небом: час народжуватися і час помирати» (Екл. 3:1, 2). Проте боятися скорого кінця світу не варто. В пророцтвах Даниїла сказано, що «надійде умовлений час, — і царство візьмуть святі» (Дан. 7:22). А пророцтво англійської провидиці матінки Шіптон (1488—1551) конкретизує, що ж станеться за їхнього правління на Землі. В майбутньому, пророкувала вона, «на Землю з небес на сріблястому змій прилетять небачені люди і принесуть у наш світ частину своєї крові. Це дасть розум у новий людський рід. Вони змішаються з землянами, щоб показати, як потрібно жити, любити і допомагати. З їхнім розумом прийде на Землю Золотий вік».

■ **Тобто, розум земних людей знову удосконалюватимуть для того, аби ми врешті-решт змогли створювати нові світи?**

— Саме це дасть змогу стабілізувати роботу всіх генетичних програм у людському організмі, в тому числі й програми совісті з її п'ятнадцятьма рівнями функціонування та любові.

Але варто пам'ятати: творці нашого світу пустять нас у Всесвіт за єдиної умови — виконання в повному обсязі Місії кожної особистості у земному світі. Я сформулював її так: «Людина як носій вищого Розуму у Всесвіті повинна прагнути досягти такого духовного, морального, інтелектуального й тілесного рівня, аби бути досконалою, як досконалий Отець наш Небесний. Життя треба прожити мудро, користуючись одвічним космічним законом права вибору, що гарантує кожному свободу творити добро чи зло. Людині належить своїм інтелектом, цілеспрямованістю, силою волі й результатами власної творчої праці виконати доленосну Місію, закодовану в гени числами дати народження. Отримані нами знання стануть важливим внеском в Інформаційну базу Всесвітнього Розуму, що забезпечуватиме нескінченність його існування».

Марія ЦИМБАЛІСТА, Софія КАСЬКУН

■ ДУХОВНІСТЬ

«Сим знаком переможеш» — таку назву має проєкт, який наповнив сучасним мистецтвом, пов'язаним з духовною спадщиною, місто Жовкву та околиці. Нині там, у музеї «Староскварявський іконостас XVI—XVIII ст.» — філії Львівського музею історії релігії, поряд з історичним іконостасом експонуються дві тимчасові виставки. Одна — це сучасні ікони, створені 14 сучасниками-іконописцями. Інша — копії ікон молільного ряду Староскварявського іконостасу, які з використанням традиційних матеріалів і технік зобразили діти.

Проведення резиденції для художників-іконописців та літньої іконописної школи для дітей організувала громадська організація «Екологія. Культура. Мистецтво». Це стало можливим завдяки грантовій підтримці Українського культурного фонду.

Центр сакрального мистецтва

У резиденції взяли участь митці, котрі вже заявили про себе, працюючи в галузі сакрального мистецтва. Це Оксана Андрущенко, Андрій Винничок, Роман Зілінко, Ольга Кравченко, Катерина Кузів, Данило Мовчан, Ярина Мовчан, Уляна Нищук, Орест Рабик, Наталя Русецька, Наталя Сацик, Ірина Солонинка, Уляна Томкевич, Альбіна Ялоза.

Формат резиденції вибрано не випадково. В останнє десятиліття в різних країнах їх організують багато й активно. Бо вони мають важливе значення і для митців, і для місцевих громад. Для кожної громади це спосіб показати місцевість як цілісний організм зі спадком історичних і мистецьких процесів та сучасним контекстом. Тим часом художники мають можливість спілкуватися у професійній спільноті, а також комунікувати, як правило, з новим для себе локальним світом. Вони формують уявлення про життя місцевості і через спілкування за посередництва своїх робіт, публікацій, виставок, каталогу змінюють та розширюють світогляд його мешканців, дають розуміння цінності культурних традицій і формують нові.

Жовква — оборонне місто-фортеця, єдине в Україні «ідеальне місто» зі збереженою планувальною структурою, замком, оборонними та сакральними спорудами, ринковою площею. Європейське місто з шармом багатокілового полікультурного спадку.

Саме тут наприкінці XVII століття виник мистецький осередок, який вплинув на розвиток сакрального мистецтва України. У Жовкві й околицях збереглися дерев'яні церкви, в яких можна побачити ікони жовківської іконописної школи. Два храми — дерев'яна церква Пресвятої Трійці в Жовкві та церква Зіслання Святого Духа в Потеличі — перебувають під захистом ЮНЕСКО, що підкреслює їх значення для культурної спадщини світу. Тож організація в цій місцевості резиденції для іконописців важлива передусім знайомством зі спадщиною жовківського іконописного осередку. А спільна робота, спілкування та обмін ідеями послужили індивідуальному розвитку кожного учасника та створенню візрів сучасного сакрального мистецтва в оперті на українську традицію.

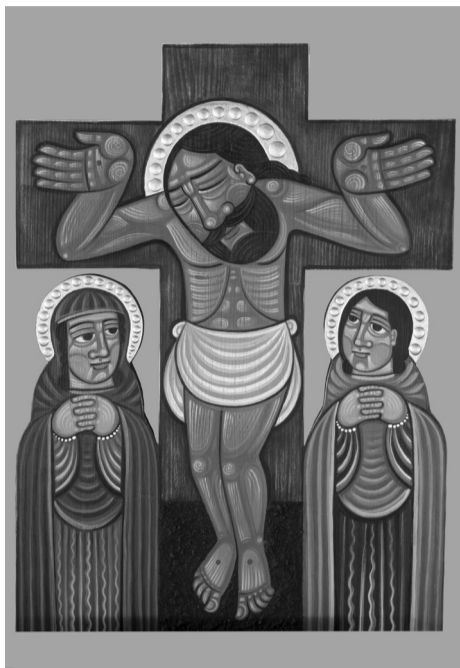
Віра в перемогу

Тему артрезиденції запропонувала кураторка Марія Цимбаліста: «Сим знаком переможеш» латинкою пишеться *In hoc signo vinces*. Це фраза, яку, згідно з християнською легендою, побачив володар Східної Римської імперії Костянтин на небі поруч зі знаком хреста. Цей знак приніс йому перемогу і став найупізнаванішим образом християн — основою віри.

Під час резиденції художники мали можливість роздумувати над змістом цього знаку: хрест — це дуже особлива перемога, дорога до неї проходить через страждання і навіть смерть. Сьогодні все це дуже співзвучне українцям. Шукаючи натхнення в мистецтві Жовківщини минулих віків, учасники проєкту обрали теми, що є осмисленням пе-

Сакральне сяйво перемоги

Поблизу Жовкви поступово відроджуються традиції українського іконопису

Роман Зілінко, «Розп'яття з пристоячими».

ремоги й дороги до неї.

У Романа Зілінка це Христос Розп'ятий, спокійний і сумний. Поруч — Богородиця та улюблений учень Іван Богослов, а під ногами — жовківська земля.

Розп'яття Уляни Томкевич у небесній блакиті немов виростає з порожнього гробу. Знаряддя Страстей Христових тут прочитуються як атрибути Воскресіння.

Розп'яття Катерини Кузів — то Христ Живий. Навіть його тінь наповнює світ світлом Небесного Царства, співом божих птахів.

В Ірини Солонинки хрест виростає із пня Єссея, батька царя Давида. З пня проростає жива галузка, а Хресне дерево стає деревом життя.

В образі Альбіни Ялози кров Христових ран омиває череп Адама. І в цій такій людській і водночас священній жертві світ знаходить спасіння від смерті.

Оксана Андрущенко вмістила образ Ісуса в мозаїку з квітів і хрестів, з радості і страждання. Їх колористика співзвучна з розписами Юліана Буцманюка в жовківській церкві Пресвятого Серця Христового.

Розп'яття Ореста Рабика височить на тлі жовківського краєвиду. Під хрестом предстоять українські святі, воїни, гетьмани, пов'язані з Жовквою.

Наталя Русецька відкриває нам обличчя святого Лаврентія, покровителя жовківського костелу. Він оточений вогнем своєї земної мученицької смерті і водночас сяйвом небесної нагороди.

В роботі Ярини Мовчан ми споглядаємо святого Лаврентія подвійно — тілесного і духовного, такого майже прозорого, але все ж видимого. Пальмова гілка символізує і мученицьку смерть, і вічне небесне життя.

В Ольги Кравченко сухе терня оживає, наповнене образами мучеників. І перетворюється на вічнозелений вінець слави.

Данило Мовчан візуалізував наймістичніший символічний образ Божої присутності — тетраморф. Це небесні сили в образі херувимів з чотирма обличчями-фігурами — людини, бика, лева й орла — з видіння пророка Єзекиїла. Вони стали символами чотирьох євангелістів — Матея, Луки, Марка та Івана.

У Наталі Сацик Покрова-Богородиця тримає Христа Розп'ятого. Зображаючи небесне сяйво довкола Богородиці, художниця використала старозавітний символ — зірку Давида, як на розписі Юліана Буцманюка в церкві Пресвятого Серця Христового у Жовкві.

Покрова Уляни Нищук променіє радістю і спокоєм. Вона вже століттями

Учасники резиденції художників.

Виставка «Сим знаком переможеш». Фото надані організаторами.

огортає нас своїм плащем, є впізнанням українським образом перемоги, покровителькою нашого люду і війська.

Під цим божественним Покровом в оточенні ангельських небесних сил крокує Український Козак Андрія Винничка. Воїн, який, попри страждання, полон і смерть, чує і знає Господнє Слово: Сим Знаком Переможеш / *In Hoc Signo Vinces*.

Відродження традицій

Разом із мистецькою проєкт має також стратегічну мету — створення культурної протидії експансії «руського міра» в український сакральний простір. Мало хто задумується про те, що виготовлені в Росії товари культурного призначення на одинадцятому році війни вільно продаються в Україні. А ворог не припиняє поширювати свої наративи в дуже тонкій і особистій сфері віросповідання.

Оцінюючи актуальність проєкту «Сим знаком переможеш», отець Себастьян Дмитрук, директор музею Митрополита Андрея Шептицького, сказав: «Важливо зберігати культурну спадщину, це основа нашого існування та самобутності. Потрібно також розвивати національну культуру і мистецтво, формуючи український культурний простір. Сакральне мистецтво в усіх проявах завжди супроводжувало українців, це невід'ємна частина нашого життя. Митрополит Андрей Шептицький на початку XX століття сформував коло іконописців, котрі творили, надаючи іконам національного характеру. Тішить, що перервана атеїстичними часами традиція

українського іконопису відроджується в оперті на національну основу».

Створені в ході проєкту ікони як цілісна збірка будуть передані до фондів Львівського музею історії релігії. Його директор Орест Малиць зазначив, що реалізація «Сим знаком переможеш» — це приклад синергії зусиль громадського сектору (ГО «Екологія. Культура. Мистецтво»), державної організації (Український культурний фонд) та музейного закладу (КЗЛОР «Львівський музей історії релігії»), що матиме довготривалий вплив на український культурний простір.

Через мистецтво дізналися більше про історію краю учасники Літньої іконописної школи в межах проєкту. До занять було залучено 14 місцевих дітей. Програма включала теоретичні знання і практичні завдання. Школярі пізнавали багато нового. Наприклад, з'ясували для себе, які зображення можна вважати іконами. Або як готують дошку для написання образів святих; для чого потрібен левкас і як його наносять. Цікавими стали пізнання про пігменти та їх використання давніми майстрами. Діти також ознайомилися з секретами виготовлення яєчної темпері і підготовки поверхні ікон до позолоти.

Заняття проводили викладачі іконописної школи «Радуж» Українського католицького університету. В це непросте повірити, утім у роботі використовували пігменти, якими працювали іконописці XVI століття.

Виставки за кілька кілометрів від Жовкви, у музеї-церкві «Староскварявський іконостас XVI—XVIII ст.», триватимуть до кінця листопада. ■

■ НА РІЗНІ СМАКИ

Клуб любителів
яблук

П'ятдесят відтінків яблучного

Дарка КОХ

Лікарі-дієтологи радять з'їдати бодай два яблука на день у будь-яку пору року, аби забезпечити організм вітаміном С, залізом, клітковиною, іншими корисними та поживними елементами. Не знаю, як хто, а мене вмовляти не потрібно, адже яблуко для мене — життєво необхідний продукт. Та й приготувати з цього фрукта можна не лише десерти, випічку чи інші страви, а навіть перші (ми вже писали про ябчанку — старовинну українську страву), а то й алкогольні напої — скажімо, кальвадос чи сидр. Цей продукт просто унікальний з огляду на його універсальність, адже він може стати чудовим доповненням до будь-якої страви: хочете оладки чи налисники з яблуками, хочете качку чи гуску в яблуках, хочете компот чи варення, запечену рисову кашу з яблуками, вже не кажу про пироги з цими фруктами — тут уже таке роздолля, що не вистачить і цілої книжки, щоб описати цей розгул гастрономічної фантазії. Мабуть, сьогодні зупинимось саме на десертах і випічці з цим райським плодом (недарма ж Єва спокусила Адама саме ним).

Час на коблер

Коблер найкраще подавати з кулькою морозива.

Цей десерт готували у британських колоніях Північної Америки ще з середини XIX століття з будь-яких фруктів — вишень, персиків, груш, але найчастіше — яблук. Основу його становлять фрукти, поверх яких заливають рідке тісто або викладають корж крихкого. Походження цього слова невідоме, адже дослівно «коблер» означає швець, ста-

ровинне ж слово «кобелер» означає «дерев'яна миска». Можливо, саме у зв'язку з відсутністю потрібного посуду в поселенців колоній вони не готували традиційні англійські пудинги, а фантазували з того, що є під рукою. З часом коблери набули поширення по всіх Штатах, а тепер — це й за їхніми межами. Готують їх також і з ово-

чевими начинками — томатами, цибулею тощо.

Для нашого коблера візьмемо 1,3 кг яблук, 60 г вершкового масла, 100 г цукру, 30 мл лимонного соку, 20 г борошна, 5 г меленої кориці, 3 г меленого мускатного горіха, 1 ч. л. ванільного цукру — це для начинки. Для тіста беремо 300 г борошна, 50 г цукру, 10 г розпушувача для тіста, 5 г харчової соди, 100 г вершкового масла, 200 мл натурального йогурту (можна кефіру), цедру лимона, дрібку солі.

Яблука миємо, чистимо від серцевинки та шкірочки і нарізаємо пластинами завтовшки 0,5 см, поливаємо лимонним соком, щоб вони не потемніли. На пательню кладемо вершкове масло і висипаємо яблука разом із лимонним соком, посипаємо цукром, корицею, мускатним горіхом, усе перемішуємо і тушкуємо на середньому вогні, наполовину прикривши кришкою, доки яблука не стануть м'якими. Тоді відставляємо пательню з вогню, відкриваємо кришку, посипаємо на-

Яблучна запіканка нашвидкуруч.

Фото з сайту lenta.com.ua.

Фаворит інтернету

Останнім часом просторами інету гуляє рецепт яблучного десерту, так би мовити, для лінивих: мінімум затрат — максимум задоволення. Спробувала, сподобалося, тому й вам рекомендую.

Для цієї запіканки потрібно всього лише 2 яблука, 2 яйця і 100 г натурального йогурту. Яблука миємо, чистимо від шкірочки та серцевинки, нарізаємо невеликими шматочками, викладаємо в чашу блендера. Туди ж

вбиваємо 2 яйця і збиваємо все в пухку масу, доливаємо йогурт, ще добре збиваємо. Виливаємо утворену масу в креманки чи формочки для запікання і ставимо в розігріту до 220 градусів духову шафу. Випікаємо 20 хвилин (в залежності від того, які у вас програми чи налаштування духової шафи, час випікання може варіюватися, тому слідкуйте, доки на масі не утвориться рум'яна скоринка). Готовий десерт посипаємо цукровою пудрою і споживаємо на здоров'я.

чинку ваніллю та борошном, ретельно перемішуємо.

Форму діаметром 26-28 см змащуємо вершковим маслом і викладаємо яблука разом із соком, який утворився при тушкуванні. Духову шафу нагріваємо до 220 градусів.

Тим часом готуємо тісто для коблера: у глибокій мисці змішуємо сухі інгредієнти — борошно, цукор, розпушувач, соду, сіль. На грубій тертці натираємо масло (якщо воно м'яке, то нарізаємо його кубиками) і потім перетираємо його руками разом із борошном до утворення крихти. Сюди ж у миску натираємо лимонну цедру, робимо заглиблення і вливаємо йогурт, лопаточкою вимішуємо тісто.

У форму поверх яблучної начинки викладаємо ложкою тісто. Ставимо в духовку і випікаємо 10 хв., потім зменшуємо температуру до 180 градусів і печемо ще 20 хвилин. Готовий пиріг викладаємо на пласку тарелю чи тортівницю яблуками догори. Подавати коблер можна з кулькою морозива.

Хмаринка у креманці

«Хмаринка» у креманці — яблучне суфле.

Цей десерт сподобається не лише панькам, які дбають про свою фігуру, адже він дуже низькокалорійний, у ньому немає цукру, а й діткам будь-якого віку, бо він справді легкий, мов хмаринка, ніжний, як дотик маминих долонь, і смачний, як ваші найулюбленіші ласощі.

Для яблучного суфле (що в перекладі з французької означає «повітряний») беремо 400 грамів яблук (бажано таких, що добре розварюються), 70 мл води, пакетик желатину (20 г), 250 г натурального йогурту. Яблука розрізаємо навпіл, очищаємо від серцевинки і викладаємо на деко — запікаємо 20 хвилин (можливо, й більше — все залежить від сорту яблук), доки вони не стануть зовсім м'якими. Фрукти можна зачекати і в мікрохвильовці. З готових яблук виймаємо ложкою м'якоть, викладаємо в чашу блендера і добре збиваємо до однорідної маси.

Тим часом заливаємо желатин гарячою водою і розмішуємо до повного розчинення. Готовий желатин виливаємо в яблучне пюре, збиваємо хвилин п'ять, потім додаємо йогурт і ще раз збиваємо до утворення хмароподібної пухкої маси. Яблучне суфле викладаємо в креманки і ставимо в холодильник до повного застигання (особисто я ніколи не чекаю, поки застигне, а їм суфле ще теплим, таке воно апетитне).

Якщо ж ви любите солодкі десерти, то можете додати при приготуванні суфле одну-дві чайні ложечки цукру, але, повірте, це зайве, адже яблука й так достатньо солодкі. За бажання можна додати до яблучного пюре дрібку кориці або ж ванілі. ■

«Сухий» пиріг із яблуками

«Сухий» яблучний пиріг.

Фото з сайту shkola-zhyttia.com.ua.

Багато представниць прекрасної половини людства серед сучасної молоді (та що гріха таїти, й жінок середнього віку) вважають, що тісто — це складно для них, тому не займаються випічкою, щоб не наражатися на невдачу. Хвилинку, а хто сказав, що випічка — це складно? Пропоную рецепт яблучного пляцка, який зможе спекти

будь-хто, навіть дитина, навіть ті, хто має дві ліві (чи, навпаки, дві праві) руки. Називаю його «лінивий пиріг», адже не треба робити опару, замішувати дріжджове тісто чи морочитися з листковим: сухий пиріг — це екстралегко!

Беремо 1,5 кг очищених і нарізаних невеликими кубиками яблук (найкраще брати кислуваті й соковиті, адже їх-

ній сік має просочити сухі інгредієнти пирога), 0,5 склянки цукру, викладаємо все в каструлю з товстим дном чи глибоку пательню і тушуємо на невеликому вогні (можна долити на дно трішечки води, щоб яблука не прилипали до дна), постійно помішуючи. Коли яблука стануть м'якими — додаємо корицю, ще трошки протушуємо і відставляємо.

У глибокій мисці змішуємо сухі компоненти нашого пирога: склянка просіяного борошна, склянка цукру, склянка манки, 1 ч. л. негашеної соди (можна замінити розпушувачем для тіста), пачка ванільного цукру, 2 ч. л. крохмалю — все змішуємо.

Форму для випікання змащуємо олією, посипаємо сухарями і викладаємо половину тушкованих яблук, на них висипаємо «тісто», розрівнюємо, викладаємо решту яблук і знову висипаємо сухі інгредієнти. Зверху пиріг поливаємо розтопленим вершковим маслом (100 г). Дехто масло не розтоплює, а

натирає на грубій тертці поверх пирога — теж варіант.

Пляцок випікаємо при температурі 180 градусів упродовж однієї години (ставити форму потрібно в холодну духовку — так яблука будуть повільно віддавати свій сік, а пиріг — краще ним просочиться). Готовий десерт залишаємо вистигати у формі. Оскільки пиріг досить крихкий, то краще залишити його у формі, «добуваючи» його звідти лопаточкою і викладаючи на тарілочку.

Якщо у вас невелика форма для запікання, то можна розподілити яблука і суху суміш на чотири частини і викладати по чергові — тоді у вас вийде багатошаровий пиріг, що навіть красивіше виглядатиме.

І ще: для зовсім лінивих яблук можна не тушкувати, а натерти на грубій тертці, змішати з цукром та корицею і просто викласти у форму. Це вже як кому подобається, адже тушковані чи сирі яблука все ж таки змінюють смак пирога.

Олена ЗАПОЛЬСЬКА

■ ВИЗНАННЯ

Кінематографічний «Оскар», Нобелівська премія, «Золотий м'яч». У багатьох сферах суспільного та спортивного життя регулярно, в урочистій та святковій обстановці, підбивають підсумки року. Легка атлетика посідає особливе місце в спортивній сім'ї. І для «королеви спорту» також організують особливий прийом.

У національному театрі опери та балету в місті Скоп'є відбувся масштабний гала-вечір, на якому Європейська федерація легкої атлетики відзначала найкращих спортсменів континенту. За підсумками 2024 року кращою легкоатлеткою Європи було визнано українську стрибунку у висоту Ярославу Магучіх. У цьому віртуальному протистоянні 23-річна уродженка Дніпра випередила двох чемпіонок Європи та Олімпійських ігор — британську бігунку на 800 м Кілі Ходжкінсон та спеціалістку в бігу на 400 м з Нідерландів Фемке Бол, котрих, до слова, в попередні роки вже визнавали кращими легкоатлетками Старого світу.

Як і кращий атлет Європи 2024 року швед Арман Дюплантіс, Магучіх у цьому конкурсному відборі мала над суперницями беззаперечну перевагу — у вигляді стрибка, котрий дозволив їй побити багаторічний світовий рекорд.

Утім якщо неймовірний майстер стрибків із жердиною Дюплантіс таких рекордних стрибків за кар'єру зробив не один (поступово він підняв планку з 6,15 м, коли в 2020

Рекордними темпами

Титуловану українську стрибунку у висоту визнано найкращою легкоатлеткою року

році побив 26-річний рекорд Бубки, до 6,25), то Ярослава в липні 2024 року стала першою за 37 років стрибункою у висоту, кому вдалося перевершити досягнення болгарки Стефки Костадинової.

За кілька днів до форуму в Скоп'є Міжнародна федерація легкої атлетики (World Athletics) офіційно ратифікувала встановлений Магучіх новий світовий рекорд — 2,10 м. World Athletics перевірила його на відповідність, провела контроль на допінг та документальні перевірки.

Загалом, на шляху до титулу найкращої європейської легкоатлетки 2024 року в нинішньому сезоні Ярослава стала чемпіонкою Європи, віцечемпіонкою світу в приміщенні, побила світовий рекорд, виграла олімпійське «золото» й втретє в кар'єрі тріумфувала у фіналі «Діамантової ліги».

«Для мене, як і для кожної українки чи українця, кожна перемога важлива, бо це можливість показати, що ми боремося. І продовжуємо це робити на всіх полях. Нарешті в мене є і нагорода найкращої атлетки року в Європі. Вона — для всіх українців», — заявила на церемонії нагородження Ярослава Магучіх.

Зауважимо, що Ярослава стала першою українською

легкоатлеткою, хто отримав таке високе звання. При цьому раніше титулу кращої легкоатлетки року в Європі удостоювався харків'янин Богдан Бондаренко, який у минулому десятилітті напрочуд успішно виступав у секторі для стрибків у висоту.

До слова, в столиці Північної Македонії, куди з'їхалися представники 48 національних федерацій, а як почесний гість був присутній президент Світової легкої атлетики Себастьян Коу, активно обговорювали майбутнє європейської легкої атлетики, приділивши багато уваги цифровізації та інновації цього виду спорту.

Особливе місце в дискусіях належало питанню застосування штучного інтелекту в спорті, його використанню на благо легкої атлетики. «З кожним роком планка в спорті підіймається все вище й вище, і нам потрібно приймати ці виклики», — заявив виконавчий директор Європейської атлетики Крістіан Мілц.

До слова, після оновлення світового рекорду Магучіх припустили, що в неї буде потенціал для стрибків на висоту 2,15 м. Водночас Ярослава наголосила, що планує активно працювати над тим, аби побити олімпійський рекорд. ■

Ярослава Магучіх отримала нагороду найкращої легкоатлетки Європи 2024 року.

Фото з сайту www.european-athletics.com.

Олексій ПАВЛИШ

■ Є ПРОБЛЕМА

А де хокей?

Через хаос у Федерації хокею «Сокіл» провалив виступ у Континентальному кубку

Після раннього вильоту з Континентального кубка наставник «Сокола» Олег Шафаренко поскаржився на «треш» у Федерації хокею.

Фото: ХК «Сокіл»

лишився без ігрової практики? Річ у тім, що у національній Федерації хокею вже кілька місяців триває боротьба за владу. Ще влітку низка функціонерів на чолі з президентом клубу «Кременчук» Сергієм Мазуром висловили незадоволення роботою очільника організації Георгія Зубка.

Конфлікт вийшов на новий рівень наприкінці вересня,

коли у Кременчуці пройшов захід, названий Генеральним конгресом Федерації хокею України. На ньому учасники безальтернативно обрали нового керівника ФХУ — власника «Кременчука» Сергія Мазура.

Зубко очікувано заявив, що конгрес пройшов усупереч законодавству, зазначивши, що планує оскаржувати його результати в суді. «Так званий

конгрес, який відбувся в Кременчуці, пройшов усупереч статуту Федерації хокею та українському законодавству. Ми жодним чином не визнаємо результати цього конгресу і будемо оскаржувати дані дії в законний спосіб. Укотре, на жаль, пересвідчилися, що певна група людей усупереч здоровому глузду і законодавству України хоче єдиного: задоволення власних амбіцій та руйнації українського хокею», — говорив функціонер.

Такі дії Мазура Зубко називає рейдерським захопленням та заколотом. Мазур же переконує, що мав усі підстави балотуватись на посаду очільника ФХУ.

«Я вже тривалий час припинив свої повноваження як президента ХК «Кременчук». І в цьому випадку я маю повне право виходити на передвиборчу гонок. Не зовсім розумію позицію пана Зубка, тому що заколот — це коли декілька осіб намагаються незаконним шляхом зняти президента чи керівника тієї або іншої організації. У нас трошки інша ситуація — 25 відокремлених підрозділів, 23 з яких висловили свою точку зору, що вони не визнають Зубка за президента Федерації. Тобто 94% відокремлених підрозділів самої Федерації. Також 5/6 клубів, які грають у регулярному чемпіонаті України, висловили таку ж позицію. Не знаю, чому пан Зубко не хоче коментувати цю ситуацію, але було б чесно, якби він про це говорив. Не про заколот, а про те, що в нього просто немає підтримки

в хокейній спільноті», — аргументував свою позицію функціонер.

Згідно зі статутем ФХУ, саме Рада федерації призначає керівників відокремлених підрозділів, які можуть висувати кандидатів у президенти ФХУ. Тож формальні причини у Раді зняти Зубка начебто були. Проте статут має стільки протиріч, що, хоч би чим завершилась боротьба за владу, точно доведеться ухвалювати новий документ, в якому буде чітко прописано регламент на випадок подібних ситуацій у майбутньому.

Цікаво, що у профайлі української федерації на сайті ІНФ — Міжнародної федерації хокею — президентом ФХУ вже значиться Сергій Мазур. А згідно з реєстром Міністерства юстиції України, очільником федерації надалі залишається Георгій Зубко.

«Станом на сьогодні ми не отримали відповідь щодо причин змін керівництва на сайті ІНФ. Ми залучили міжнародну лобістську спортивну компанію, яка працює над тим, щоб запобігти будь-якому зовнішньому впливу на Міжнародну федерацію. Ми впевнені, що це допоможе захистити інтереси українського хокею та запобігти поширенню дезінформації на міжнародній арені», — пояснив свою позицію минулого тижня Зубко.

Зрештою, саме через питання реєстрації новий сезон поки так і не розпочався. Замість раніше запланованого 22 жовтня старт чемпіонату тепер очікується 31 жовтня. ■

Ігор Суркіс
президент ФК «Динамо» (Київ)

«Чемпіонат довгий, тож ця одна гра ще нічого б не вирішувала, навіть якби ми виграли або програли. Потрібно грати з першого і до останнього туру».

Григорій ХАТА

■ ФУТБОЛ

Фінальні протистояння в спорті — це завжди боротьба за пелючку. А її відлуння часто-густо сягають далеко за межі змагального майданчика. Оголошення імені володаря «Золотого м'яча»-2024 чекали з особливим ентузіазмом, адже вперше за багато років на цю нагороду не претендували футбольні мастодонти — Ліонель Мессі та Крістіану Роналду. В цьому контексті футбольну спільноту найбільше цікавило питання: де, в якому саме клубі сяє найяскравіша футбольна зірка?

Пристрасті за «Золотим м'ячем»

У нинішньому сезоні головним пріоритетом для «Динамо» є національне чемпіонство

На останніх хвилинах вітчизняного «класико» динамівці врятувалися від поразки «Шахтарю».
Фото з сайту fc.dynamo.com.

Приховані мотиви

Коли за кілька годин до урочистостей, які були заплановані в паризькому театрі Шатле, з'ясувалося, що мадридський «Реал» скасував свій чартерний рейс до столиці Франції й усією делегацією бойкотуватиме церемонію (а форвард «Реала» Кіліан Мбаппе мав отримати там «Золоту бутсу», наставник Карло Анчелотті — нагороду «Тренер року», а колектив «вершків» планували назвати командою року), стало зрозуміло, що престижна нагорода оміне стороною 24-річного бразильського форварда королівського клубу Вінісіуса Жуніора, хоча саме його називали наймовірнішим переможцем у головній номінації журналу «Франс футбол».

«Вони не готові. Я зроблю це десять разів, якщо знадобиться», — згодом емоційно відреагував на невдачу Вінісіус.

У складі «Реала» бразильський форвард відзначився 24 голами за сезон, виграв у 2024 році Лігу чемпіонів та чемпіонат Іспанії, утім його досягнень виявилось замало. Подейкують, що представникові мадридського клубу забракло очок у категорії «чесна гра», оскільки він відзначається гарячим характером та досить часто отримує жовті картки за розмови з арбітром. Однак багато хто в футбольному світі вважає, що рішен-

ня не дати бразильцеві «Золотий м'яч» має приховані мотиви. «Вінісіус заслуговував отримати цю нагороду. Думаю, проблеми між «Реалом» та УЄФА повинні стояти осторонь від нагороди, котру заслужує футболіст. Це ганьба», — заявив знайомий у минулому гравець «Реала» та збірної Нідерландів Кларенс Зеєдорф.

«Так, Родрі — кращий півзахисник у світі. Але, без сумніву, найкращий на цей момент гравець у світі — це Вінісіус Жуніор. Прощавай, футболе», — написав у своєму інстаграмі гравець «Вулверхемптона» та еквівалент «Ювентуса» Маріо Леміна.

Хай там як, а саме Родрі отримав найбільше визнання на чемпіонаті Європи-2024 в Німеччині, котрий завершився тріумфом його національної збірної. І саме його тоді назвали кращим гравцем турніру. Окрім того, з «Манчестер Сіті» іспанець здобув титул чемпіона Англії. І в підсумку став першим представником цього клубу, котрий отримав «Золотий м'яч».

«Родрі — ідеальний півзахисник, і немає нікого, хто грав би на своїй позиції краще, ніж він — у Європі так багато клубів, які шукають опорного півзахисника світового класу, але у підсумку є лише він! З сьогоднішнього дня він нарешті більше не буде недооціненим», — так

охарактеризував нового володаря Ballon d'Or його одноклубник, представник Туреччини Ілкай Гюндоган.

«Це перемога іспанського футболу для багатьох гравців, які не вигравали «Золотий м'яч», таких як Хаві, Іньеста, Касільяс», — заявив Родрі.

Наразі півзахисник «МС» відновлюється після важкої травми хрестоподібних зв'язок коліна й навряд чи вийде на поле до завершення сезону. А піднявшись на сцену по нагороду на мільярдів, Родрі пригадав слова свого батька, котрі почув від нього в 17 років, коли перестав вірити в свої сили й готувався зав'язати з футболом. «Справжній футболіст із цінностями, котрий не орієнтується на стереотипи, може стати кращим гравцем у світі», — процитував свого вчителя новоспечений володар «Золотого м'яча».

Комфортний гандикап

Примітно, що до короткого списку претендентів на цю престижну нагороду потрапив і форвард збірної України Артем Довбик. У підсумковому голосуванні він розділив 29-30 місце зі своїм теперішнім одноклубником по «Ромі» Матсом Хуммельсом.

Загалом, залишивши «Жирону» (там, нагадаємо, Довбик із 24 голами виграв бомбардирську гонку приміри-2023/2024), Артем продовжив

Іспанський півзахисник «Манчестер Сіті» Родрі став володарем «Золотого м'яча»-2024.
Фото з сайту www.ua-football.com.

■ ТАБЛО

Чемпіонат України. Прем'єр-ліга. 11-й тур. «Рух» — «Чорноморець» — 1:1, «Полісся» — «Колос» — 1:1, «Олександрія» — «Інгулець» — 2:1, «Кривбас» — ЛНЗ — 3:1, «Карпати» — «Оболонь» — 1:0, «Лівий берег» — «Зоря» — 0:2, «Верес» — «Ворскла» — 2:2, «Динамо» — «Шахтар» — 1:1.
Лідери: «Динамо», «Олександрія» — 26 (по 10 матчів), «Полісся» — 22 (10), «Шахтар» — 20 (10), «Кривбас» — 17 (10), ЛНЗ, «Зоря», «Карпати» — 15, «Рух» — 14 (10), «Чорноморець» — 12.

забивати й на новому місці. Так, у третьому турі основного раунду Ліги Європи він відзначився переможним ударом у матчі проти київського «Динамо».

У тій грі багато хто з вітчизняних шанувальників футболу дивувався тому факту, що на «Стадіо Олімпіко» в Римі головний тренер «білосиніх» Олександр Шовковський випустив далеко не оптимальний склад. Утім одного додаткового погляду на змагальний календар «Динамо» було достатньо, щоб зрозуміти логіку наставника.

За кілька днів після матчу в Римі на динамівців чекала надзвичайно принципова дуель чемпіонату країни проти «Шахтаря». І, щоб не дозволити «гірникам» скоротити шестиочковий гандикап, підпічним Шовковського потрібні були сили. А часу на відновлення мали вони обмаль. І хто знає, чим би завершилося українське «класико», якби за грубу гру з поля арбітр не вилучив гравця «помаранчево-чорних» Дмитра Криськіва. Однак завдяки чисельній перевазі «біло-сині» на 87-й хвилині зуміли зрівняти рахунок у матчі й у підсумку зберегли комфортну очкову перевагу над своїм головним конкурентом у боротьбі за чемпіонство.

А, як відомо, в наступному єврокубковому сезоні футбольна Україна матиме можливість представити в Лізі чемпіонів лише один колектив. Тож, розуміючи це, уже зараз вітчизняні флагмани ведуть напружену боротьбу

за єдину путівку до найпрестижнішого клубного турніру Європи.

При цьому в осінніх матчах поточного єврокубкового сезону ні «Динамо», ні «Шахтар» іще не перемагали. Динамівці взагалі ще не набрали жодного очка на основному етапі Ліги Європи і після поразок «Лацио», «Хоффенхайму» та «Ромі» посідають у загальній таблиці передостаннє місце, а «гірники» можуть похвалитися хіба що нічиєю з «Болоньєю» (в мінусі — поразки «Аталанті» (0:3) та «Арсеналу» (0:1)).

Спортивний директор «Шахтаря» Даріо Срна наголошує, що попереду в «гірників» у Лізі чемпіонів ще п'ять матчів і ситуацію в турнірній таблиці (наразі український чемпіон посідає 30-те місце поміж 36 команд) можна буде виправити.

Обіцяють у донецькому клубі продовжувати боротьбу й у національному чемпіонаті. «Зіграно лише 10 матчів, і ще 20 ігор попереду, тому говорити, що долю чемпіонства вирішено, поки занадто рано. Так, «Динамо» є фаворитом у цій гонці — і тому, що суперник має шість очок переваги, і тому, що не так сильно сконцентрований на виступах на європейській арені. Можливо, це пов'язано з логістичними труднощами, можливо, ще з чимось, але в них менше таких турбот. Та можу вас запевнити, що моя команда бортиметься за титул до останнього», — наголосив наставник «Шахтаря» Марино Пушич. ■

